Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

етэмнай 1921 оной
кабриин 21-hээ гарана

№ 191 (14608)

1977 оной августын 18, четверг

Сэн 2 мүнгэн

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР А. И. БУХАЛЬЦЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын хүдөө ажахын органуудта удаан саг соо аша үрэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилhэнэйнь түлөө, түрэhөөр 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, хони үсхэбэрилгын совхозуудай трестын директорэй орлогшо нүхэр **Бухальцев** Ардалион Иннокентьевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1977 оной августын 16.

ҮНЭН ЗҮРХЭНЭЙ, НҮХЭР ЁҺОНОЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

АНИ ЁҺОНОЙ ЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР

РЮ-гэй Президент, СКЮ-гэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосип Броз Тито Москва ерэбэ

гославиин Социалис Фе-
тивна Республикын Пре-
т, Югославиин Ком-
стнуудай Союзай Ту-
гшэ нүхэр Иосип Броз
 КПСС-эй Централь-
Комитедэй, СССР-эй
овно Соведэй Прези-
эн урялаар хани ёhо-
 албанай хэрэгээр ав-
тын 16-да Москва ерэбэ.
Ю-гэй ЦК-гай Прези-
эй гүйсэдхэхэ комите-
екретарь Стане Доланц,
-гэй ЦК-гай Президиу-
гэшүүн, Черногориин
алис Республикын
идиумэй Түрүүлэгшэ
ко Милатович, СКЮ-
ЦК-гай Президиумэй
үн, Союзна Гүйсэдхэхэ
 Түрүүлэгшын орлог-
 СФРЮ-гэй гадаадын
үүдые эрхилдэг союз-
екретарь Милош Минич,
-гэй ЦК-гай Президиу-
 Гүйсэдхэхэ комитедэй
етарь Александр Грлич-
СФРЮ-гэй Союзна Гүй-
хэ вечэй гэшүүн,
Ю-гэй гадаадын худал-
наймаанай талаар со-
 секретарь Эмил Луд-
 гэгшэд тэрээнтэй хам-
рэhэн байна.
ПСС-эй ЦК-гай Гене-
на секретарь, СССР-эй
овно Соведэй Президиу-
 Түрүүлэгшэ Л. И.
жнев, КПСС-эй ЦК-
Политбюрогой гэшүүн,
С-эй ЦК-гай секретарь
. Кириленко, КПСС-эй
й Политбюрогой гэ-
, СССР-эй гадаадын
үүдэй министр А. А.
ыко. КПСС-эй ЦК-гай
тбюрогой гэшүүндэ

кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. В. Русаков болон бусад тусхай тушаалтад СФРЮ-гэй ба СССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэhэн Внуковска аэродром дээрэ нүхэр Иосип Броз Титые, тэрээнтэй хамта ябаhан Югославиин партийна, гүрэнэй ажал ябуулагшадые үнэн зүрхэнhөө халуунаар амаршалан угтаба.

Ниислэл хотын ажалшадай түлөөлэгшэд аэродром дээрэ Иосип Броз Тито болон тэрээнтэй хамта ябаhан хүнүүдые халуун дулаанаар, баяр баясхалантайгаар амаршалаа.

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй · гурбан түрэлэй сэрэгэй хүндэлэлэй харуул ниидэлгын талмай дээрэ жагсаагдаа. СФРЮ-гэй болон СССР-эй Гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдэбэ.

Нүхэд Л. И. Брежнев, И. Броз Тито совет сэрэгшэдэй жагсаалай урдуур ябажа, эдэнэртэй мэндэшэлэлдээ.

Нүхэр И. Броз Тито, Л. И. Брежнев машинада hуужа, мотоциклистнүүдэй эскортоор үдэшэгдэн, аэродромhоо Кремль тээшэ ошобо.

Москвагай олон мянган хүн нүхэд Л. И. Брежневые, И. Броз Титые, Советскэ Союзай болон Югославиин бусад хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадые халуунаар амаршалhан байгаа.

(ТАСС).

ДЭР ДЭЭДЫН АЙЛШАНАЙ НДЭЛЭЛДЭ БОЛОҺОН ОБЕД

гославиин Социалис Фе-
тивна Республикын Пре-
нт. Югославиин Комму-
нуудай Союзай Ту-
гшэ нүхэр И.
 Тито гэгшын хүн-
лдэ КПСС-эй Цент-
на Комитет, СССР-
Верховно Соведэй Пре-
ум, СССР-эй Министр-
дэй Совет августын 16-
ремль соо обед хэбэ.
бед дээрэ СФРЮ-гэй
зиденттэй суг тэрэниие
шэhэн Югославиин пар-
, гүрэнэй ажал ябуу-
шад байлсаа.
овет талаhаа нүхэд
И Брежнев, Ю. В. Анд-
ов, А. А. Громыко,

А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, П. Н. Демичев, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, М. В. Зимянин, Я. П. Рябов, К. В. Русаков, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор. СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай түрүүлэгшэнэр, министрнүүд, бусад тушаалта нюурнууд байлсаа.

Обед дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев үгэ хэлээ.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

Хүндэтэ нүхэр Тито!

Хүндэтэ нүхэдүүд, ханинар!

Бидэнэр мүнөөдэр Октябриин Революциин орденой кавалер болоhонтойнь дашарамдуулан, манай үндэр дээдын айлшаниие хүндэлбэбди. Манай ниитын революционно хэрэгтэ нүхэр Титын ехэ габьяатай байhаниие, совет-югослав хани харилсаае хүгжөөлгэдэ, манай аха дүү арадуудай хани барисаа бэхижүүлгэдэ тэрэнэй оруулhан габьяае энэ шагналаар КПСС-эй ЦК, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум тэмдэглэбэ гээшэ.

Иигэжэ дабтаха хүсэлтэйб: совет коммунистнууд, совет хүнүүд Таниие, нүхэр Тито, гүнзэгыгөөр, үнэн зүрхэнhөө хүндэлдэг, Таниие гүн сэдьхэлhээ айлшалуулха гэжэ ходо баяртай байдаг юм.

Нёдондо жэлэй ноябрьда Белградта болоhон, энээнэй урда тээ Советскэ Союзда, Югославида болоhон ашагай туhатай хани ёhоной хөөрэлдөөнүүдээ үргэлжэлүүлхэ аргатай байhандаа бидэнэр баяртайбди. Тиимэ хөөрэлдөөн бүхэн совет-югослав харилсаануудта горитой ехэ ушар хэрэг болоо hэн.

Һүүлэй жэлнүүдэй туршада манай оронуудай хоорондохи хани харилсаан бүри ехээр хүгжэдэг болоо. Тэрэ хадаа тогтууритай, түсэбэй шэнжэтэй болоо.

Энэ ушар бэе бэедээ ашатай туhатай холбоонуудгашье бүрин хабаадана. Эдэ холбоонууд манай хоёр оронуудай экономическа үндэhэ hуури бэхижүүлгэдэ туhална.

Югославитай худалдаа наймаа хэдэг оронуудай дунда Советскэ Союз түрүүшын hуурида гараа, харин Югославиин предприятинуудай продукци совет индустриальна болон хэрэглэмжын дэлгүүр дээрэ гүйсэ ехэтэй болоо. Үйлэдбэриие мэргэжүүлгэ ба хамжан ажаллаха ябадал бүри гүнзэгырнэ. Гол шухалань гэхэдэ, экономическа, научно-техническэ холбоо барисаагаа гүнзэгырүүлхэ гэhэн хүсэл хоёр орондо дутамаггүй ехэ байhаар. Тиимэhээ энэ талаар саашанхи хараа шэглэлнүүд hайн байна гээшэ.

Гүрэнэй талаар саг үргэлжын уулзалганууд, ниитын организацинуудай хоорондохи харилсаанууд, соёл-культурын баялигуудаар андалдаа хэлгэ, ажалшадай сэхэ уулзалганууд — эдэ бүгэдэ хадаа совет-югослав харилсаануудай үдэр бүриин хэрэг болонхой.

Манай хани харилсаанай hайнаар хүгжэхын үндэhэ hуури хадаа Советскэ Союзай Коммунис партиин, Югославиин коммунистнуудай союзай хоорондохи нүхэр ёhоной холбоо барисаае бэхижүүлгэ мүн болоно гэжэ батаар хэлэжэ болохо байна. Орон дотороо манай партинууд хүтэлбэрилхы үүргэ дүүргэнэ, тиимэhээ тэдэнэй уулзалганууд, тэдэнэй ажалаа харилсан ябуулха ушар хадаа манай арадуудай аша туhада, дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай, социализмын хэрэгэй аша туhада совет-югослав харилсаануудай бэхижэхын, хүгжэхын эрхэ нүхэсэл болоно.

Манай харилсаануудта заримдаа али нэгэн асуудалнуудай гарахань ойлгосотой бэзэ. Хэрбээ зүб бодолой, нүхэр ёhоной үндэhэ hуури дээрэ тэдэниие шиидхэхэ найдамтай арга боломжын байбал, эдэ асуудалнууд тиимэ ехэ бэрхэшээл бэшэ гээшэ. Совет-югослав харилсаануудай асуудалнуудта зүбөөр хандаха түлхюур хамтаараа зохёохо арга олдоо гэжэ хэлэхыемни Та, нүхэр Тито, зүбшөөхэ байхат гэжэ hананаб. Эдэ түлхюур эдэ харилсаануудай тогтууритайгаар хүгжэхые хангаха байна. Бэе бэеэ зүбөөр ойлгохо ба этигэхэ гэжэ үнэн сэхээр, hайнаар эрмэлзэхэ, бэе бэеынгээ дүршэлдэ хүндэмүүшээр хандаха. бэеэ даанхай байха, адли тэгшэ эрхэтэй байха гол ёhонуудые нарин нягтаар сахиха тухай эндэ хэлэгдэнэ.

Мүнөө минии хэлэhэн ноомонууд болбол революционно отряд бүхэнэй бэеэ даанхай байhан байдалые ниитын уг зорилгонуудые түйлахын тула hаналаа нэгэдэн, хани харилсаатай байха ябадалтай зохилдуулан тааруулха гэhэн юрэнхы нэгэ найруулга болоно гээшэ гэжэ энээнтэй дашарамдуулан хэлэхые хүсэнэб. Бидэнэр аха дүү бүхы партинуудтай, социалис оронуудтай харилсаа байгуулхадаа, энээниие баримталнабди. Энэ найруулгын хоёр хубиие хүндэлхөөр бэлэн байлга ехэ удха шанартай гэжэ ойлгосотой. Энэ найруулга болбол Маркс, Энгельс, Ленинэй агуу ехэ интернациональна hургаалай үзэл бодолдо, аха дүү парти бүхэнэй аша туhада, бүхы коммунис, сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй аша туhада хүсэдөөр харюусана гэжэ бидэнэр hананабди.

Хүндэтэ ханинар! Мүнөө болохоёо байhан совет-югослав хөөрэлдөөнүүд хоёр талыншье харилсаануудай, мүн уласхоорондын шухала асуудалнуудыешье үргэнөөр, аша үрэ ехэтэйгээр зүбшэн хэлсэхэ арга боломжо бидэндэ олгохо байна. Манай hанаhаа андалдалга үндэhэ hууригүйгөөр эхилхэгүй. Европын аюулгүй байдал хангаха, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал гуримшуулга, Африкын урда зүгтэ үнгэ зүhэ илгалгатай арадуудай тэмсэл гэхэ мэтэ бусад хэдэ хэдэн асуудалнуудаар СССР-эй ба СФРЮ-гэй хараа бодолнуудай таарангы байhыень нэгэнтэ бэшэ гэршэлэгдэhэн юм.

Һүүлэй сагта дэлхэй дээрэхи байдал орёо болоо гэжэ ехээр хэлэдэг, бэшэдэг болоо. Тиимэ болоошье ха. Ушар юуб гэхэдэ, буу зэбсэг яаралтайгаар гаргаха ябадалые хизаарлаха асуудалнуудаар эгээн шухала хөөрэлдөөнүүдэй ябасын удаарhаниинь энээнэй баримта болоно. Империалис тодорхой бүлэглэлнүүд социалис оронуудта эсэргүү номнолой кампани дэлгэрүүлээ. Энэнь удхаараа «хүйтэн дайнай» шэнжэтэй юм, тиимэhээ уласхоорондын харилсаанууд хабаадагшадай хоорондохи этигэлые hайжаруулгада, уласхоорондын оршон байдал hайжаруулгада туhалнагүй.

Зүгөөр эндэ гансашье номнол тухай хэлэгдэнэ бэшэ. Номнолhоо бидэнэр айдаггүйбди, юуб гэхэдэ, бидэнэр өөhэдынгөө үзэл суртаалай үнэн зүб байhанда этигэнэбди. Ушар хэрэг гэхэдэ, харша энэ кампани болбол, буу зэбсэг түргөөр гаргалгын шэнэ hүжэрэлгые халхалхын тула хэрэглэгдэнэ. Далитай ракетэнүүдые гаргаха тухай, нейтронно бомбо гаргалгада мүнгэ зөөри hомолхо тухай шиидхэбэриин США-да абтаhанай hүүлээр дээрэ хэлэгдэhэн ушар илангаяа элитэ болоо.

Энэ шиидхэбэри бүхы дэлхэй дээрэхи, тэрэ тоодо США-гай союзнигууд байhан оронуудтахи, олониитын hанаае зобоодог. Иигэжэ hанаагаа зобохо горитой үндэhэ hуури бии. Зүгөөр гансал hанаагаа зоболгоор хизаарлаагүй haa, hайн байгаа. Хэрбээ дайнай аюулай ехэ болохые хүсөөгүй haa, хүн түрэлтэн эб найрамдал бэхижүүлгын аша туhада тэмсэхэ, эршэтэйгээр, удаарангүйгөөр тэмсэхэ болоно.

Уласхоорондын үйлэ хэрэгүүдэй хүгжэлтэдэ болоhон муу ушарнуудые харахадаа, дэлхэй дээрэхи оршон байдалые имагтал эдээн лэ тодорхойлно гэжэ бидэнэр яашье тоолоногүйбди. Юуб гэхэдэ, тэдээнтэй зэргэлээд, социальна ондо ондоо байгуулалтатай хэдэн арбаад гүрэнүүдэй хоорондо амгалан ёhоной хани харилсаан амжалтатайгаар, олон янзаар хүгжэжэ байна. Тиихэдээ Хельсинкидэ болоhон ниитэ Европын зүблөөн дээрэ хамтын хүсөөр табигдаhан үндэhэ hуури дээрэ хүгжэнэ. Эндэ үйлэ хэрэг шуушагүйгөөр хэгдэжэ байдагынь магадгүй. Зүгөөр тиимэ хүгжэлтэ болоно, тиимэhээ энээниие дутуу сэгнээ haa, алдуу болохо байна. Хельсинкидэхи зүблөөндэ хабаадагша гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй Белградта болоhон уулзалгын түрүүшын шатын үрэ дүнгүүд иимэ шэглэлые тодорхойлон харуулна гэжэ хэлэжэ болоно.

Манай гадаадын политика бүгэдэндэ мэдээжэ. Энэ хадаа эб найрамдалай, уласхоорондын хани харилсаанай политика мүн. Энээн тухай манай партиин XXV съезд өөрынгөө үгэ тодорхойгоор хэлээ hэн. Энээн тухай олон янзын суглаа, хуралдаанууд дээрэ би, минии нүхэд, Политбюрогой гэшүүд оло дахин хэлээ hэн. Мүнөө гансахан юумэ онсолон тэмдэглэхые хүсэгдэнэ: али нэгэн газарта hайн үүсхэлэй гарахада — тэрэниие дэмжэхээр хододоо бэлэн байдагбди.

США-гай президент Картерай hүүлэй үедэ хэлэhэн үгэтэй бидэ бүгэдэн танилсанхайбди. Бүгэдэ ниитын эб найрамдал бэхижүүлхын аша туhада совет-американ харилсаануудые хүгжөөхэ шухала байhан тухай тэрэ хэлээ hэн. Американ захиргаанай хэhэн энээнэй урда тээхи алхамуудай hүүлээр энэ мэдүүлгэ hайнаар соностоно. Хэрбээ тэдэнэй бодото хэрэгэй харгы дээрэ гараха гээ haань, бидэнэр болгоомжотой шиидхэбэри ехэ дуратайгаар бэдэрхэ байнабди.

Манай үе сагта эб найрамдалай хуби заяан хадаа газар дэлхэй дээрэ уласхоорондын hайн оршон байдал байгуулгаhаа, ээрхэг түримхэй бүхы янзын политикые, «хүйтэн дай» номнохо ябадалые шууд сэхээр буруушааха оршон байдал байгуулгаhаа бүри ехээр дулдыдаг болоо, мүн аюулгүй байдал бэхижүүлхэ, арадуудай хоорондохи амгалан хани харилсаа бэхижүүлхэ талаар хүсэл оролдолгые тиимэ шууд сэхээр дэмжэлгэhээ дулдыдаха байна. Тиимэhээ эндэ революционно, түрүү үзэл бодолтой хүдэлөөнүүдэй, тэдэнэй хамтын тэмсэлэй үүргэ онсо ехэ байна. Тиимэ дээрэhээ социалис оронуудай, бүлэглэлнүүдтэ хабаадахагүй гэhэн хүдэлөөнэй харилсаае шангадхаха шухала байна. Хабаадахагүй гэhэн хүдэлөөнэй империализмда эсэргүү, эб найрамдалда дуратай уг зорилгыень бидэнэр дэмжэнэбди, hайшаанабди. Энэ талаар манай хоёр орон ехэ юумэ хэжэ шадаха гэжэ hананаб.

Хүндэтэ нүхэр Тито! Гайхамшагта үе сагта Та манай оронд ерэбэт. Манайда Танай айлшалга богонихон сагай туршада болохошье haань. Агуу ехэ Октябриин социалис революциин 60 жэлэй ойе угтахын тула манай хүнүүдэй ямар ехэ эршэ зориготойгоор бэлдэжэ байhантайнь, бүгэдэ арадай совет гүрэнэй гол хуулиин, хүгжэлтэ түгэс социалис обществын ажабайдалай хуулиин—СССР-эй шэнэ Конституциин проектые бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэhээ уламжалhан политическэ дэбжэлтэтэй танилсажа шадаха байхат гэжэ би найданаб.

Революционно дүлэтэ шуурган соогуур совет засагай мүндэлэн гараhан баатар жэлнүүдэй гэршэ болохо Танда, манай хүнүүдэй эрмэлзэл, ухаан бодол илангаяа дүтэ, ойлгосотой байха бэзэ.

Һайн элүүр энхэ ябахыетнай, социалис Югославиин аша туhада, манай арадуудай аша туhада хэдэг Танай, нүхэр Тито, харюусалгатай ажал ябуулгада амжалтануудые хүсэнэб!

Танай элүүр энхын түлөө, эндэ байhан бүхы нүхэдүүдэй элүүр энхын түлөө!

* * *

СФРЮ-гэй Президент, СКЮ-гэй Түрүүлэгшэ нүхэр И. Броз Тито харюугай үгэ хэлээ.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

Югославиин Социалис Федеративна Республикын Президент, Югославиин Коммунистнуудай Союзай Түрүүлэгшэ нүхэр Иосип Броз Тито хани ёhоной албанай хэрэгээр августын 16-да Москва ерэбэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: аэродром дээрэ угталгын үе. Зураг фототелеграфаар абтаба.

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ?

УРДАНАЙ ДУТАГДАЛНУУД УШАРҺААР...

Загарайн аймагай колхоз, совхозууд энэ жэлэй зун-намарай үедэ 8500 хони шахан таргалуулжа, 68 тонно мяха гүрэндэ тушааха гэhэн даалгабаритай юм. Тэрэ шиидхэбэри мүнөө дээрээ хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байнаб? Аймагай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, зоовэтмэргэжэлтэд үнгэрэгшэ жэлдэ ушарhан дутуу дундануудhаа ямар тобшолол хэжэ, байгша ондо малаа шахан таргалуулха хүдэлмэри хэр зэргэ эмхидхээб гэжэ hонирхобобди.

Тус аймагай ажахынууд үнгэрэгшэ жэлдэ хони шахан таргалуулха хүдэлмэридэ ахирхан дүнгүүдые түйлаhан байгаа. Тоонуудые дурдаад үзэе.

Хонидые шахан таргалуулха хүдэлмэриин муугаар эмхидхэгдэhэн, бага шэгнүүртэй хонидой тушаагдаhан дээрэhээ эндэхи ажахынууд хамта дээрээ 20-ёод мянган түхэриг сэбэр олзо абаха түсэбөө дүүргээгүй. Гадна тус аймаг гүрэндэ мяха худалдаха 1976 онойнгоо түсэбые оройдоол 64-65 процент дүүргэhэн юм.

«Гигант» колхоздо 1000 хонин шахан таргалуулагдаха зэргэтэй юм. Тиигэбэшье шалгалтын үдэр эндэ оройдоол 240 хонин илгагдажа, Шэнэ-Бэрээн гэhэн газарта шахан таргалуулагдахаар абаашагдаhан байба. Тэдэ хонидынь байрада байлгагдангүй бэлшээгдэнэ, нэмэлтэ ямаршье тэжээл эдюулэгдэнэгүй. Колхозой мэргэжэлтэдэй энэ хүдэлмэридөө багаханшье анхарал хандуулдаггүй байhыень нэгэ иимэ жэшээ элеэр гэршэлнэ. Юуб гэхэдэ. шахан таргалуулгын талмай хаана баригданхайб гэжэ эндэхи мал ажалай талаар зоотехнигhээ асуухадамнай мэдэхэгүй байшоо hэн.

Шахан таргалуулгын хүдэлмэриин тус ажахыда бирагүйгөөр табигдаhанда урмаа таhарбашье, саашанхи ажахынуудта энэ хүдэлмэри эмхитэй hайнаар табигданхай байха бэзэ гэжэ найдан, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоз хүрэбэбди.

Байгша ондо энэ колхоз 2000 хони шахан таргалуулжа, гүрэндэ тушааха түсэбтэй юм. Мүнөө эндэхид оройдоол 400 гаран хони илгажа, шахан таргалуулгын галмайда табинхай. Энээнэй ушар шалтагыень колхозой ахамад экономист Ю. Н. Хабдаевай тайлбарилhанай ёhоор. 1976—1977 онуудай үбэлжэлгэ тус колхоздо хүндэ хүшэрөөр үнгэржэ, 600-гаад хурьгад гарзалhан байна. Ушар иимэhээ энэ колхоздо 500-haa дээшэ хонин шахан таргалуулагдаха аргагүй болоно. Тиигэбэшье колхозой хүтэлбэрилэгшэд, зоовэтмэргэжэлтэд аймгүйсэдкомой шиидхэбэри дүүргэhэн нэрэтэй боложо, 400 толгой шахалганда табибашье, тэрэниие hайнаар эмхидхэхэ талаар ямаршье ажал ябуулаагүй. Шахан таргалуулгын талмай дээрэ элдэб янзын хонид суглуулагданхай. Тэдэнэртэ нэмэлтэ ямаршье тэжээл (hая сабшаhан ногоон, талха таряанай зүйл) үгтэнэгүй, тэдэ хонидынь шахалганда табигдаhанhаа хойшо нэгэтэшье шэгнэгдээгүй. Колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй энэ шухала хэрэгые тоонгүй. дэмы табиhанда гэмшэлтэйл байба.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон М. Г. Гуруевай шахан таргалуулгын отара хүрэжэ ерэхэдэ, нөөхил урдахи ажахынуудта дайралдаhан дутуу дундануудтайгаа ушарбабди. Хонид Загарай гэдэг муухан бэлшээритэй нютагта байлгагдана. Тус ажахы байгша ондо 1000 хони шахан таргалуулха түсэбтэйшье haa, 528 толгой хонин шахалганда табигдаhан гэжэ элирүүлбэбди. Хонидто hаянайл холимог тэжээл үгтэжэ эхилhэн байба. Үдэртөө хонид хэды шэнээн нэмэлтэ шэгнүүр үгэнэ гээшэб гэжэ элирүүлхын тула отара соо шалгалтын бүлэг хонид бүридхэгдэдэг гээшэ. Теэд энэ отарада тиимэ бүлэг бүридхэгдөөгүй дээрэhээ, хонишод ажалайнгаа үрэ дүнгүүдые мэдэнгүй, «харанхыгаар» хүдэлнэ.

Эрхирэгэй ба «Дружба» совхозууд хонидые шахан таргалуулха хүдэлмэри эмхидхэхэ талаар нэрлэгдэгшэ ажахынуудта орходоо илгарна. Жэшээнь, Эрхирэгэй совхоз хонидойнгоо ноосо хайшалжа дүүргэhээр лэ аймаг соогоо эгээн түрүүлэн шахан таргалуулгын отара бүридхэжэ, тэдэнээ hайнаар харууhалжа эхилhэн байгаа. Ган гасуурта дайруулhан муу ургасатай таряалан дээрэ хонидынь бэлшээгдэнэ. Гадна үдэртөө 400 грамм холимог тэжээл хонин бүхэндэ үгтэдэг байба. Энэ ажахыда 2000 хонид шахан таргалуулагдаха түсэбтэй аад, мүнөө дээрээ шахалгын . талмай дээрэ 1600 хонин байлгагдана. Байн байтараа тэдэнэй тоо түсэблэгдэhэндээ хүргэгдэхөөр хараалагдана.

Харин «Дружба» совхоздо 500 хони шахан таргалуулагдаха түсэбэй байбашье, совхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулжа, шахалганда байhан хонидойнгоо тоо 740 толгойдо хүргөө hэн. Тус ажахыда шахан таргалуулгын талмай шэнээр баригдажа, дүүрэхэ дүтэлөө. Хонид hайн бэлшээритэй газарнуудта, талха таряан соо адуулагдана. Дүршэл шадабаритай, оролдосотой хонишон Р. Э. Очировта энэ отара даалгагдаа.

Гэбэшье, эдэ 2 ажахынуудташье дутуу дунданууд бии. Жэшээлэн нэрлэбэл, Эрхирэгэй совхоздо хонишодой түлбэриин гурим хүсэд тодорхойлогдоогүй. Иимэ гурим хонишониие ехэ нэмэлтэ шэгнүүр абахыень, материальна талаар урмашуулнагүй.

Хонидые шахан таргалуулгын аша туhатай хүдэлмэри Загарайн аймагта мүнөө дээрээ тон hулаар табигданхай гэжэ эндэхи хэдэн ажахынуудаар ябахадаа, тобшолол хээ hэмди. Ажахынуудта хонидые шахан таргалуулха хүдэлмэриин эмхидхэлые саг үргэлжын анхаралдаа абаха гэжэ аймгүйсэдкомой зүгhөө хүдөө ажахын управлени (начальнигынь П. Баиров байгаа) хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ ба тэрэнэй шанар шалгаха талаар гүрэнэй инспекци (ахамад инспектор З. И. Рудакова) уялгалагдаhан байбашье, горитой хүдэлмэри ябуулаагүй.

Мяха элбэгжүүлхэ. гүрэнэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэхэ талаар нөөсэ арга боломжонуудай нэгэн — хонидые эмхитэй hайнаар шахан таргалуулга болоно гэжэ мэдээжэ. Теэд тус аймагта энэ арга боломжоёо хүсэд дүүрэн хэрэглэжэ шаданагүй бшуу. Эндэ нэгэ жэшээ дурдамаар. Үнгэрэгшэ жэлдэ XXI партсъездын колхоз бага шэгнүүртэй хони тушаапанhaa боложо, 5 мянгаад түхэригөөр гарзагаа. Онохойн, Эрхирэгэй совхозууд мүн лэ энэ ушарhаа тус тустаа 4—5 мянган түхэриг «гээhэн» байна. Харин эдэ ажахынуудта хонидой нэмэлтэ шэгнүүр ехээр нэмээжэ, олзо доход ехээр абаха арга боломжонууд биихэ юм. Жэшээнь, тэрэл «Гигант» колхозой хонишон В. Ионикан шахан таргалуулга дээрэ муу бэшэ үрэ дүнгүүдые түйлаа hэн. Тэрэ 419 хони тушаахадаа. толгой бүриинь шэгнүүр 42 килограммда хүргэhэн байна. «Дружба» колхозой хонишон Р. Б. Очиров отарынгаа хонин бүриин шэгнүүр 45 килограмм болгоо.

Аймагай ажахынуудта энэ хүдэлмэриин эмхитэй hайнаар табигдабал, яhала hайн үрэ дүнгүүд түйлагдаха байна гэжэ эдэ баримтанууд гэршэлнэ.

И. МАРТЫНЮК,
Республикын арадай хиналтын комитедэй штатна бэшэ инспектор.
В. БЕЗРУКОВ,
Загарайн аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.
Л. ЛАБАРОВА,
Д. ГАРМАЕВ,
«Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдэй корреспондентнүүд.

СССР-эй КОНСТИТУЦИИН ПРОЕКТ

БҮГЭДЭ АРАДАЙ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭЛГЭ

СОВЕТ ХҮНҮҮДЭЙ ГОЛ ЭРХЭ БА УЯЛГАНУУ

КПСС-эй ЦК-гай майн (1977 он) Пленумээр һайшаагдаһан, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумээр бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаһан СССР-эй шэнэ Конституциин проектые манай ороной ажалшад халуунаар дэмжэн угтаһан байна.

Һүүлшын Конституциин баталан абтаһаар үнгэрөөшэ 40 жэлэй хугасаа соо болоһон гайхамшагта хубилалтанууд шэнэ Конституциин проект соо дүүрэнээр харуулагдаба гээшэ. Социалис демократи саашадань үргэдхэхэ, улам гүнзэгы удхатай болгохо зорилго шэнэ Конституциин проект соо гол шухала һуури эзэлнэ.

Манай ороной бүхы эрхэтэд ажахын, гүрэнэй, ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадаха адли тэгшэ эрхэтэй. Энээниие совет хүн бүхэн өөһэдөө һайн мэдэнэ.

СССР-эй Конституциин 122-дохи статья эхэнэр болон эрэгтэйшүүл адли тэгшэ эрхэтэй гэжэ гансал хооһоор соносхоно бэшэ, харин материальна-экономическа болон политическэ удха шанартай хэмжээнүүдые хараална. Эдэ хэмжээнүүдэй ашаар адли тэгшэ эрхэ бодотоор бэелүүлэгдэжэ байна бшуу.

Ороной арадай ажахыдахи бүхы хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай хахадынь эхэнэрнүүд юм. 10 врач ба багшанарай 7-ниинь эхэнэрнүүд болоно. Тиихэдэ дээдэ һургуулитай мэргэжэлтэдэй 59 процентнь эхэнэрнүүд болоно. Манай республикын арадай судьянарай 20 процентнь эхэнэрнүүд юм.

Совет эхэнэрнүүд эрэгтэйшүүлтэй адляар гүрэнии хүтэлбэрилгэдэ хабаадана. СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудай 31 процентнь эхэнэрнүүд, союзна республикануудай Верховно Соведүүдэй—31 процент, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй—48 процентнь эхэнэрнүүд гээшэ.

Капиталис оронуудта тад ондоо ааб даа. Жэшээлхэдэ, Баруун Германида оройдоо 9 процент эхэнэрынь дээдэ мэргэжэлэй ажалда оронхой.

Эхэнэрнүүд ба эрэшүүлэй хоорондо салин хүлһэнэйнь илгаа ехэ. Эхэнэрнүүд Англида эрэшүүлһээ 30 процент доогуур, Японидо—50 процент, ФРГ-дэ—31,3 процент доогуур салин хүлһэ абадаг юм.

Совет хүнүүдтэ ажаллаха, амарха, үтэлхэдөө материальна талаараа хангагдаха, эрдэм һургуулитай болохо эрхэ СССР-эй Конституци дотор үгтэнхэй.

Хуушан Конституци доторхи найруулагдаһан ажаллаха эрхэ шэнэ Конституциин проект дотор улам үргэдхэгдөө. Совет эрхэтэн мэргэжэлээ шэлэн абаха, өөрынгөө бэлиг шадабариин ба эрмэлзэлэйнгээ зэргээр олониитын эрилтэнүүдтэй зохилдуулан ажал хэхэ эрхэтэй, уялгатай болоно.

СССР-эй Конституциин 119-дэхи статья совет хүнүүдтэ амарха эрхэ олгоно. Тэдэнэр жэл бүри салин түлэлгэтэй амаралта абаха, санаторинууд, амаралтын байшангууд, пансионадуудта бэсэ аргалха дүүрэн эрхэтэй. Жэшээлхэдэ, 1976 ондо Буряадай республикын 19 мянган хүн профсоюзуудай путевконуудаар амарһан юм. Тиихэдэ 5 мянга гаран хүн промышленна предприятинуудай санаторинууд болон профилакторинуудта амарла, мянга гаран хүн хариин оронуудаар аяншалһан, 22 мянган эдиршүүл пионернүүдэй лагерьнуудта амарһан байна.

Совет хүнүүд үтэлхэдөө, үбшэлхэдөө гү, али гүйсэд, мүн зарим тэды ажал хэжэ шадахаяа болёод байхадаа, материальна тэдхэмжэ абаха эрхэтэй гэжэ Конституциин проектын 43-дахи статья дотор хэлэгдэнэ. Энэнь бодото дээрээ манай орондо бэелүүлэгдэдэгынь мэдээжэ. Манай ороной бүхы хүнүүдэй табанай нэгэ хубинь пенсионернүүд. Буряадаймнай республикада 139 мянган пенсионер тоологдоно. Ганса 1976 ондо тэдээндэ 66 мянган түхэриг түлэгдөө.

Мүнөө Советскэ Союз — һургуули һудартанай орон гэжэ хаанашье суурхана. 60 миллионһоо дээшэ зон (ороной ажалладаг зоной дүрбэнэй нэгэ хубинь) дээдэ ба дунда һургуулитай.

Манай гүрэн юрэнхы эрдэмэй һургуулиин нэгэ һурагшада—160 түхэриг. түсхай дунда эрдэм олгодог һургуулинуудта—640, дээдэ һургуулиин студент бүридэ — 1000 түхэриг гаргашална. «СССР-эй эрхэтэд гэр байра абаха эрхэтэй» гэжэ шэнэ Конституциин проектын 44-дэхи статья дотор хэлэгдэнэ. Хуушан Конституци соо иимэ статья үгы байһан юм.

«Манай Конституци хүнэй ажабайдалай тон шухала энэ эрхые дэлхэй дээрэ эгээн түрүүшээр соносхобо», —гэжэ Конституционно комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэл соо хэлэгдэнэ.

Шэнэ Конституциин проектын 48-дахи статья дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: «СССР-эй эрхэтэд арадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгаха ба һунгагдажа шадаха байна»...

Нютагай Соведүүдэй органуудта мүнөө 2210932 депутат һунгагданхай. Тэдэнэй 67,7 процентнь хүдэлмэришэд ба колхознигууд, 48,1 процентнь эхэнэрнүүд, 43,8 процентнь коммунистнууд. Байгша оной эхеэр манай республика дотор 3635 хүн арадай заседательнуудаар һунгагдаа һэн. Тэдэнэр сүүдэй хэрэгүүдые шиидхэхэ хэрэгтэ судьянартай адли эрхэтэй хүнүүд гээшэ.

«СССР-эй эрхэтэн бүхэн гүрэнэй зургаанууд болон ниитын эмхинүүдэй ажал ябуулгые һайжаруулха тухай дурадхалнуудые оруулха, ажал хүдэлмэриин дутагдалнуудые шүүмжэлхэ эрхэтэй...»—гэжэ Конституциин проектын 49-дэхи статья дотор бэшээтэй. Тиихэдэ проектын 50-дахи статья соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Ажалшадай ашаг туһатай зохилдуулан, социалис байгуулалтые бэхижүүлхэ зорилгоор, СССР-эй эрхэтэдтэ үгын, хэблэлэй, суглаануудай, митингнүүдэй, үйлсын жагсаал болон демонстрацинуудай сүлөөнүүд лаб хангагдана. Эдэ политическэ сүлөөнүүд яажа бэелүүлэгдэнэб гэхэдэ, ажалшадта тэдэнэй эмхинүүдтэ ниитын гэр байшангууд, үйлсэ болон талмайнууд үгтэнэ, мэдээнүүд үргэнөөр тараагдана, мүн хэблэл, телевидени болон радио хэрэглэхэ арга боломжо олгогдоно».

Конституцяар олгогдоһон бүхы үргэн эрхэ өөрын таараха хизаартай, хилэтэй гэжэ ойлгохо шухала. Тиимэһээ энэ эрхэ сүлөө юуншье тухай шашаха, дура зоргоороо аашалха, анархис ёһоной ябадал гаргаха эрхэ бэшэ ааб даа.

Дай номнохо, совет засагые һуларуулха зорилготой номнол, совет болон гүрэнэй ниитын байгуулалта муушалха, худалаар хардаха ябадал СССР дотор хоригдодог. Хулиган ябадал үйлсэдэ гаргаха, ниитын гурим эбдэхэ ябадал мүн лэ хууляар хоригдоно.

Бодото эрхэ сүлөө обществын урда хүн бүхэнэй харюусалгагүйгөөр, эмхидхэл ба журамгүйгөөр хангагдадаггүй. «Обществодо ажаһуудаг аад, обществоһоо сүлөө байха аргагүй юм», —гэжэ В. И. Ленин заагаһан байдаг.

Социалис демократи ажалшадта ехэ эрхэ олгохо зууraa эрхэтэдэй уялгануудые мүн лэ тодорхойлно.

Совет хүнүүд бултадаа һайн дураараа, үндэр мэдэрэлтэйгээр өөрынгөө уялгануудые дүүргэдэг, совет хуулиие сахидаг юм. Гэбэшье, граждан харюусалгаһаа өөрыгөө сүлөөлөөд, «дүүрэн эрхэ сүлөө» өөртөө үгэхэ гэжэ оролдодог хүнүүд дайралдаһаар. Тиимэ хүнүүд архи ууҗа, ажалһаа хулжана, ажалай болон ниитын журам эбдэнэ, уголовно гэмтэ ябадал гаргана.

СССР-эй Конституциин 59—68 статьянууд дотор совет эрхэтэдэй гол уялганууд тодорхойлогдонхой.

Конституциин 59-дэхи статья соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Эрхэнүүд ба сүлөөнүүдые бэелүүлгэ эрхэтэдэй өөрынгөө уялгануудые гүйсэдхэлгэтэйнь таһаршагүй холбоотой. СССР-эй эрхэтэн СССР-эй Конституциие, совет хуулинуудые сахиха, социалис олониитын гурим еһо хүндэлхэ, СССР-эй эрхэтэн гэһэн үндэр нэрэ зэргэеэ хүндэтэйгөөр абажа ябаха уялгатай».

Буряадай АССР-эй ажалшад бүхы совет арадтал адляар эдэ уялгануудаа наринаар дүүргэнэ. Гэхэтэй хамта, хуулиин эрилтэнүүдые дүүргэдэггүй ушар зарим хүнүүдэй зүгһөө гарадаг. Энэмнай мүнөөнэй үе сагта таарамжагүй ябадал мүн гээд мэдээжэ юм бээз. Эрхэтэн бүхэн совет хуулиие наринаар сахиха уялгатай.

Зааханааршье хуули эбдэхэ ябадал манай ажабайдалай үндэһэ һууриһаа хазагайрха, обществые, коллективые хүндэлөөгүй ушар гэжэ тоологдохо ёһотой.

СССР-эй Конституциин проектын 60-дахи статья дотор иигэжэ бэшээтэй: **«Һунгажа олоһон, олониитэдэ ашатай туһатай ажал хүдэлмэрээ үнэн сэхээр хэхэ, ажалай болон үйлэдбэриин журам наринаар сахиха гээшэ ажал хэжэ шадаха СССР-эй эрхэтэн бүхэнэй уялга, нэрэ хүндынь хэрэг мүн».**

Ажаллаха арга гээшэмнай гансашье эрхэ бэшэ, мүн совет хүнүүдэй түрүүшын уялга мүн. Ажал хадаа социалис обществын саашадаа хүгжэлтын шухала нүхэсэл бшуу.

Гэхэтэй хамта, зарим хүнүүд хүнгэн ажал бэдэрхээ гү, али хайша хэрэгээр ажалдаа хандахаяа оролдодог, обществоһоо ехээр абаха, обществодо багаар үгэхэ гэжэ оролдодог юм. Ушар тиимэһээ шэнэ Конституциин проектын 60-дахи статьяда иимэ нэмэлтэ оруулхые дурадханаб. **«Обществын аша туһые хубиингаа аша туһаһаа үлүүдэ тоолохо гээшэ СССР-эй эрхэтэн бүхэнэй уялга мүн».**

Ниитын ажалһаа хулжадаг хүнүүдые хүмүүжүүлхэ, ойлгуулха хэмжээнүүдые үргэнөөр хэрэглэхэ шухала. Ажал огто хэдэггүй гү, али зорюута ажалһаа тэрьедэдэг хүнүүдтэ ажал хэхыень баадхаха хэмжээн хэрэглэгдэхэ ёһотой.

Партийна, профсоюзай ба комсомолой организацинууд, совет зургаанууд энэ асуудалда саг үргэлжэ анхаралаа хандуулжа байха ёһотой.

Совет хүн бүхэн социалис эд зөөриие гамнаха, алмахаһаа гадна, гүрэнэй зөөри үбэршэлхэ ябадалтай тэмсэхэ уялгатай.

СССР-эй эрхэтэд социалис ороноо хамгаалха уялгатай. Энэнь Конституциин проектын 62-дохи, 63-дахи статьянууд дотор үгтэнхэй.

Национальна нэрэ хүндые хүндэлхэ, олон үндэһэ яһатанай хоорондохи хани барисаае бэхижүүлхэ (64-дэхи статья), СССР-эй эрхэтэн бүхэн бусад нюурнуудай эрхэнүүдые, хуулита ашаг туһые хүндэлхэ (65-дахи статья), СССР-эй эрхэтэд үхибүүдые хүмүүжүүлхын тула оролдохо (66-дахи статья), байгаалиин баялигуудые хамгаалха (67-дохи статья), бусад оронуудай арадуудтай хани барисаае, харилсаа холбоо байгуулха (68-дахи статья) гэхэ мэтэ уялганууд шэнэ Конституциин проект соо түрүүшынхеэ оруулагдаба.

СССР-эй Конституциин проектые бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэдэ табиһан ушар ороной олониитын ажабайдалые саашадань эдэбхи үүсхэлтэй болгохо, Агуухэ Октябриин социалис революциин 60 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр уттахын түлөө социалис мүрысөөнэ сые улам үргэдхэхэ нүлөөлхэ байна.

КПСС-эй ЦК-гай ральна секретарь, С Верховно Соведэй П умэй Түрүүлэгшэ, Ко ционно комиссиин тү шэ нүхэр Л. И. Б КПСС-эй ЦК-гай май он) Пленум дээрэ ин лэһэн байна: «Мана Конституци болбол со демократиие бүри гүнзэгыгөөр нэбтэр социалис гүрэн ямара жэжэ байнаб гэжэ, со демократи гээшэ юун тэрэнэй удхань юуб гэ хы дэлхэйдэ эли харуулха юм...

Демократи ба хүнэй сүлөө тухай буржуаз ревизионис номнолой гайруулһан, гутааһа гомжын орондо бидэ циалис обществын нэй эгээн хүсэд дүүр дото бүхы эрхэ сү уялгануудые соносхо Коммунис партиин хүт доро хүдэлмэришэн засагай ашаар туйла ажалшадай бүхэли үе бодото туйлалтануудые набди».

Мүнөө совет арад тоодо манай респуб ажалшад, арбадахи таба лэй хоёрдохи жэлэй тү дые амжалтатайгаар д хын түлөө габшага ажаллажа байна. А Октябриин 60 жэлэй бэлэдхэл ябуулха зуура циалис демократи, со хуули тухай, совет эрх эрхэ ба уялганууд ту вет һунгалтын системэ мократическа ёһо гүр тухай олон түмэн ажал дунда ойлгууламжын мэри улам үргэдхэхэ ш

Б. БАЛЬЖИНИМА
Буряадай АССР
юстициин минист
орлог

ТҮРҮҮ ПОЛИТИНФОРМАТОРАЙ ДҮРШЭЛ ТУХАЙ

Нарин сэмбын комбинадай ажалай болон салин хүлһэнэй таһагай начальник КПСС-эй гэшүүн Евгения Федоровна Горькова 1969 оноһоо экономическа шэглэлэй политинформатор юм. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада үйлэдбэриин экономикын ба эмхидхэлэй асуудалнуудаар политинформаторнуудай бүлэгые тэрэ хүтэлбэрилнэ.

Нүхэр Горькова предприятиин парткомой табиһан графигай ёһоор һарадаа хоер удаа политинформацинуудые хэдэг байна. Евгения Федоровна хөөрэлдөөн бүхэндөө һайнаар бэлдэдэг заншалтай. Тиигэжэ үргэн ехэ литература саг үргэлжэ уншаад, мэдэжэ абаһан юумэнүүдэ шадамараар хэрэглэжэ шададаг. «Правда», «Известия», «Экономическая газета», «Правда Бурятии» газетэнүүдые, «Агитатор», «Политическое самообразование», «Текстильная промышленность» болон бусад журналнуудые, мүн предприятиин ажалай дүнгүүдээр материалнуудые политинформатор хөөрэлдөөндөө элсүүлдэг. Нүхэр Горьковагай мүнөө хэжэ байһан политинформациин темэнүүд КПСС-эй XXV съездын материалнуудтай нягта холбоотой юм. Тэдэнь гол түлэб үйлэдбэриин ашаг үрэ ба хүдэлмэриин шанар һайжаруулха асуудалнуудта зорюулагданхай.

«Үйлэдбэридэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын арга боломжонууд», «Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойн баярта бэлэдхэл тухай», «Текстильнэ промышленностьда арбадахи табан жэлдэ мүндэлһэн түрүү үүсхэлнүүд», «Текстильнэ промышленностьда ажалай ба салин хүлһэнэй хэмжээе һайжаруулгын аргануудэ гэжэ темэнүүдээр Е. Ф. Горькова һүүлэй үедэ политинформацинуудые хээ.

Евгения Федоровна түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлгэдэ тусгаар анхарал хандуулдаг. Тус предприятида ажалай түрүүшүүл олон юм. Үнгэрһэн жэлдэ комбинадай 450 хүдэлмэришэн жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргээд, ноябрь һарада 1977 оной түсэбөөр ажаллажа байһан юм. Мүнөө коллективэй 400 гаран хүдэлмэришэн хоер жэлэй түсэбые Совет засагай байгуулагдаһаар 60 жэлэй ой болотор дүүргэхэ гэһэн социалис уялга абаад, амжалтатайгаар хүдэлжэ байнхай. Түрүүшүүлэй мүрысөөн тухай дары түргэн хөөрэхэ гээшэ политинформаторнуудай гол зорилгонуудай нэгэн юм.

В. И. Гавриловагай хүтэлбэрилдэг ээрэгшэдэй бригада «Табан жэлэй даабариие хоер жэл найма һара соо» гэһэн үүсхэл гаргаа һэн. Тиихэдэ В. Д. Макинай хүтэлбэрилдэг бригада олон станок хангахын түлөө үүсхэл гаргаһан юм. Эдэ үүсхэлнүүдые комбинадай партком дэмжэһэн байна. Тиигэжэ тус үүсхэлнүүдые ойлгуулжа, хөөрэжэ үгэхэ хүдэлмэри политинформаторнуудай бүлэгүүдтэ үгтөө һэн. Дурсагдаһан темээр бүхы цехүүдтэ политинформацинууд үнгэргэгдөө. Мүнөө предприятиин 936 хүдэлмэришэн ба 12 бригада түрүүшүүлэй үүсхэлнүүдые дэмжэнхэй. Мүнөө 40 хүдэлмэришэн бусад хүдэлмэришэдтэ орходоо, олон станок хангаад хүдэлжэ байна. «Бригадануудай уялгануудые экономическа, инженернэ талануудһаань дэмжэхэ» гэһэн А. Н. Гороневагай түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ талаар ехэ юумэн хэгдэнхэй. Нүхэр Горькова комбинадай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, мастер болон бригадануудай дунда тус асуудалаар хөөрэлдөө үнгэргэһэн байна. В. Ф. Ленковагай, М. М. Арслановагай «Гаргаһан продукцияа бүхы дээрэнь эрхим сорттойгоор ба үйлэдбэрилһэн продукциингаа шанар өөрөө хинадаг болохын түлөө» үүсхэлые тайлбарилха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн. Комбинадай политинформаторнууд тус үүсхэл дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа һэн. Тэрэшэлэн нүхэр Горькова «Хүдэлмэришэнэй өөрынь һэшхэл—эрхим һайн хинагша» гэһэн темээр хэдэн хөөрэлдөө хэһэн байна. Политинформатор тус асуудалаар хөөрэлдөө хэхэдээ, хүдэлмэришэнэй харюусалга дээшэлүүлжэ, ажалай саг шадамараар хэрэглэбэл, хинагшадай таһагай хүдэлмэришэдгүйгөөр ажаллажа боломоор гэжэ харуулжа шадаһан байна. Хөөрэлдөөнүүдэй һүүлээр тус үүсхэлдэ зорюулагдаһан «сахилгаан» хуудаһанууд гаргагдаа һэн. Түрүүн энэ үүсхэлые үсөөн хүдэлмэришэд дэмжэһэн байна. Тиихэдэнь политинформаторнуудай бүлэгүүд ойлгууламжын бүри ехэ хүдэлмэри ябуулаа бэлэй. Мүнөө энэ үүсхэлые 220 хүдэлмэришэн дэмжээд байна. Гол мэргэжэлэй 189 хүдэлмэришэн «Эрхим шанартайгаар ажаллагша» гэһэн нэрэ хүндэтэй болонхой. Тиигэжэ тус үүсхэл комбинадта улам ехээр дэлгэржэ байна.

Фабрикын политинформаторнууд комбинадайнгаа хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ ороной текстильнэ промышленностиин түрүү дүй дүршэл, үүсхэл тухай саг үргэлжэ хөөрэжэ байдаг. Жэшээлхэдэ, Е. Ф. Горькова «Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын арга боломжонууд» гэжэ темээр ээрэлгын цехтэ хөөрэлдөө үнгэргөө һэн. Тиигэжэ ээрэгшэд мастерай туһалагшаар Улаан-Үдын комбинадтай мүрысэдэг нарин сэмбын Купавинска фабрикын хүдэлмэришэдэй түрүү дүй дүршэлтэй танилсаһан байна. Нүхэр Мосиенко гэжэ мастерай халаанда тус темээр хөөрэлдөө үнгэргэһэнэй һүүлээр хүдэлмэришэдынь үшөө олон станогуудта ажалладаг болоо һэн. Ээрэлгын цехтэ 1976 ондо ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар 10 мянга гаран түхэриг алмагдаһан байна.

Нүхэр Горькова эрдэм мэдэсээ ходо дээшэлүүлжэ байдаг. Залуу политинформаторнуудта туһалдаг. КПСС-эй райкомой эмхидхэһэн семинарнууд дээрэ баян дүй дүршэл тухайгаа хөөрэжэ үгэдэг.

М. ЖАРКОВ,
КПСС-эй обкомой пропаганда, агитациин таһагай инструктор.

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ ҺОНИН

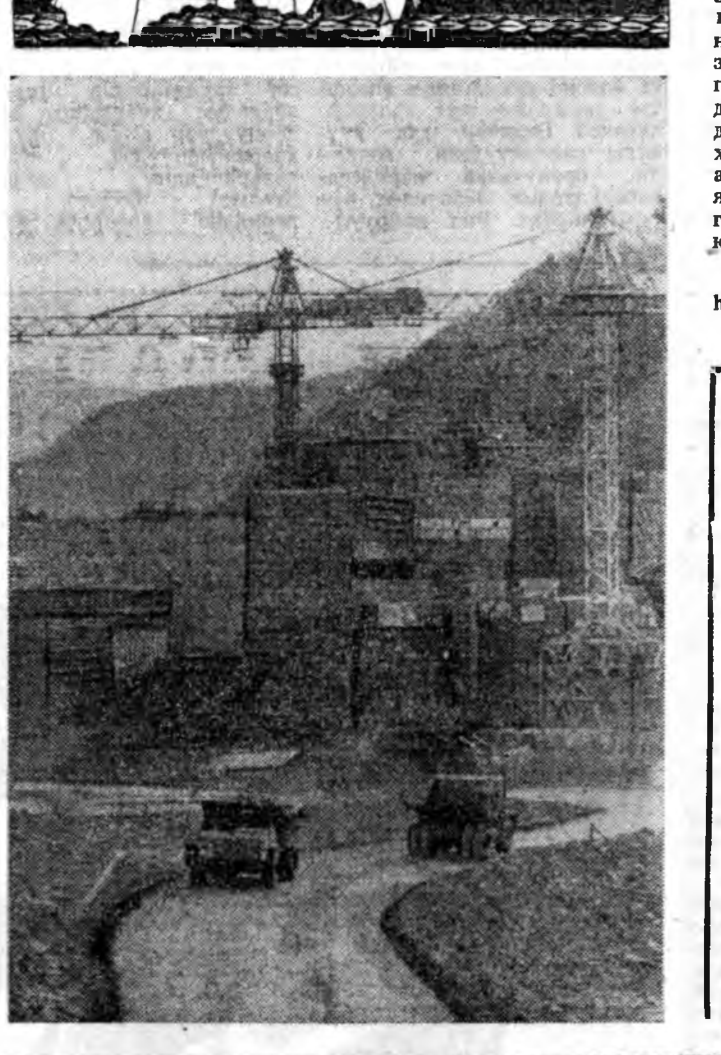

Красноярай хизаарта баригдажа байгаа Саяно-Шушенска ГЭС Саянай территориальна комплексдо ородог зуу гаран томо предприятинуудые зайн галаар хангадаг болохо юм. ГЭС-эй барилга шиидхэхы үедөө ороо. Барилгашад өөрынгөө ажалда түрүү онол аргануудые, бүтээсэ ехэтэй оньһон техникэнүүдые үргэнөөр хэрэглэнэ. Энэнэй ашаар барилгашад урдаа хараалһан зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Агуу Октябриин ойн баярай жэлдэ миллион кубометр шудхалга хэхэ дээшэлмэл социалис уялгатай. Энэ харюусалгатай хүдэлмэреэ тэдэнэр амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Саяно-Шушенска ГЭС-эй түрүүшын агрегат 1978 ондо зайн гал үгэжэ эхилхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хаалтанууд үдэрһөө үдэртэ ербын бодоно.

ТАСС-ай фотохронико.

Днепродзержинск. Ф. Э. Дзе скиин нэрэмжэтэ Днепровско мет гическа заводой хүдэлмэри Агуу Октябриин 60 жэлэй ойе эр ажалай бэлэгүүдээр угтаха гэһэн алис уялга баталан абанхай юм. дой хүдэлмэришэд арбадахи табан лэй хоёрдохи жэлэй даабари ноябриин 7 болотор дүүргэхээр дэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Днепровско лургическа заводой 12-дохи до түрүү бригадын гэшүүд (зүүн га мастер В. И. Черненко. Хүдэлмэ В. С. Свистун, А. Я. Белоус, В. И. финович, Н. Н. Проскуров, Н. В. ланчук, М. П. Бурхан.

ТАСС-ай фотохрони

○

Газарай хүдэлэлгын хойноһоо хинан шалгажа байдаг «Ташкент» гэһэн станци ороной түрүүшын эмхинүүдэй нэгэн юм. Станциин научна хүдэлмэрилэгшэд газарай нюруугай хүдэлэсые тон наринаар шэнжэлнэ.

Зураг дээрэ: станциин хүдэлмэрилэгшэд Н. М. Сияница, Б. М. Борзов гэгшэд шэнжэлгэ хэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

СИЛОСЭЙ ШЭМЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ АРГА

(МЭРГЭЖЭЛТЫН ЗҮБШЭЛ)

Мүнөө республикын алишье ажахыда бэлэдхэгдэдэг үбһэ тэжээлдэ адууһа малай бэедэ айхабтар шухала бодос—протеин дуталдадаг. Илангаяа үхэрнүүд, хонид үбэлэй сагта протеинээр дуталдажа, ашаг шэмээ доошолуулдаг, мүртэй өөдэлдэггүй байна.

Теэд малай тэжээлэй протеиниие ехэ болгожо, шанаржуулха ямар арга бии гээшэб?

Зун-намарай сагта үбһэ тэжээлые ехээр, һайн шанартайгаар бэлэдхэхын хажуугаар, жэшээнь, мүнөө силос дарахадаа, тэрээндэ мочевинэ (карбимид) холилсожо, шанарыень эрид һайжаруулха, шэмэ ехэтэй болгохо арга бии.

Республикын агрохимическэ лабораториин шалгажа үзэһэнэй ёһоор манай ажахынуудта бэлэдхэгдэһэн силосэй килограмм бүхэндэ 0,10-0,16 хүрэтэр тэжээлэй единицэ бии гэхэ гү, али 7-15 грамм болбосорхо протеинтэй байна.

Энээниие ехэ болгохын тула кукурузын ногоон намаагаар силос дарахадаа, тэрээндэ мочевинэ холилсохо шухала гэжэ эрдэмтэд, мэргэжэлтэд үнинһөө хойшо дурадхадаг. Карбамид гэхэ гү, али мочевинэдэ 45-46 процент азот байдаг. Ондоогоор хэлэбэл, тэрэнэй протеинэйнь тэнсүүри 2,6 болодог гэхэ гү, али 100 грамм карбамид 260 грамм протеинтэй жэшээтэй юм.

Кукурузын ногоон намаагаар силос дарахадаа, тонно бүхэндэнь 4-6 килограмм мочевинэ нэмэлсэхэ еһотой. Тэды шэнээн азодтой зүйлые нэмэхэдэ, силосэй тэжээлэйнь единицэ бүхэндэ байдаг болбосорхо протеиниинь 70-һаа 130 грамм хүрэтэрөө ехэ болодог байна. Кукурузын силостэ мочевиные холихо гээшэ энээниие малай тэжээлдэ хэрэглэхэ эгээл таатай һайн арга болоно гэжэ түрүү дүй дүршэл гэршэлнэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, силос соо ороходоо мочевинэдэ байдаг ехэнхи азодынь аммонийнэ дабһан болоно гэхэ гү, али органическа (уксусна һүнэй) кислотань ехэ болодог.

Силосэй нүхэн соо ногоо хэжэ дарахадаа, дээрэһээнь карбамид хуурайгаар (порошок гү, али монсогороор) сасаха, сүршэхэ хэрэгтэй. Хэрбээ силостэ дарагдаһан ногоонойнь 70 процент хүрэтэр шиигтэй байгаа һаань, карбамидые уһанда худхаад дээгүүрнь сүршэхэдэ таарамжатай.

Хэрэглэхэһээ 2-3 час урид карбамидаа уһанда худхажа бэлэн болгохо шухала. Тэрэнһээ бүри урид бэлдэжэрхео һаа, мочевинэ уһан соогоо ээдэжэ, аммиагынь гарашадаг юм. Хэнэйшье мэдэһээр силосэй ногоон шиигтэй нойтон байдаг ааб даа. Карбамидые уһанда худхахада силосэй шииг нойтониинь бүри ехэ болохо байһаниие хараада абажа, уһыень багашагаар, 100 литр уһанда 50 килограмм карбамид худхаха хэрэгтэй. Тэрээгээр 10 тонно силос шанаржуулжа болоно.

Шэнгэрүүлэгдэһэн карбамидые силосэй ногоо руу хэхэдээ, багахан моторно гү, али гарай, үгышье һаа тракторай тусхай түхеэрэлгээр сасан хаяха еһотой.

Кукурузын ургасые хуряажа байха үедээ комбайнда тусхай дозатор тодхоод, карбамидые хэршэһэн ногоонтой худхахада өөрэгүй. Тиихэдээ силосэй комбайнда тусхай тэргэтэйхэн түмэр цистернэ шагтагалаад, досоонь дүүрэтэр карбамид хээд ябаха юм. Тэрэ шэнгэрүүлэгдэһэн карбамидые тусхай насосоор цистернэ сооһоо бүлэжэ гаргаад, комбайнай транспортер дээгүүр сасажа байха түхеэрэлгэ хэхэ хэрэгтэй. Тиигэжэ сабшагдаһан, хэршэгдэһэн ногоон дээгүүр карбамид жэгдээр сүршэгдэхэ болоно.

Силосэй ногооной 70 процентһээ дээшэ шиигтэй байгаа һаань, карбамидые хуурайгаар сасахада болохо. Тиимэһээ карбамид холисотой силосэй шүүһые гээлгэхэгүй гэжэ оролдохо шухала. Юуб гэхэдэ, тэйнь хамта тэрээн гэһэн карбамидынь ха бшуу.

Мочевинэ холилсож һан силосые дээрэһээ тетическэ пленкоор хушаха хэрэгтэй.

Мүнөө манай рес кын колхоз, совхозууд тонно карбамид бии Иигээд Ангарскын заводһоо үшөө 420 карбамид асарагдаха леэгдэнэ. Республик дөө ажахын министе мэдээсэһэнэй еһоор, үедэ нэгэ вагон ка Харанхын станцида, нэгэ вагон—Зэдын, дэ хоер-хоер вагон мид Саянтын, Элхин цинуудта эльгээгдээд Мүн 1 вагон карбами хэн ябуулагдаа.

Иигээд ерэхэдээ б энэ байһан 600 тон бамид хэрэглэжэ, рес кын ажахынууд 120 тонно силостэ мочеви лижо дараха аргатай Тиигэжэ шадабал, 60 но карбамид холиһон үхэр малда эдюулээд дээрээ 1200 тонно м али 6000 тонно һү абаха арга бии.

Ф. БАДЕЕ
Буряадай АССР-эй
ажахын министрэй ор

С. БЕКЕТ
республикын агрохи
раторие даагша.

ҮНЭН ЗҮРХЭНЭЙ, НҮХЭР ЁҺОНОЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

НҮХЭР И. БРОЗ ТИТЫН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

(үтэсхэл. Эхниинь 1-дэ оурта).

Хүндэтэ нүхэр Брежнев!

Нүхэдүүд!

Нэн түрүүн, нүхэр Бреж- в, Танда, СССР-эй Верхов- Соведэй Президиумдэ, СС-эй Центральна Коми- тэ, Советскэ Союзай бс- онсо Москва хотын бүхы тэндэ намайе ба минии дые үнэн зүрхэнһөө, эмүүнэ һайнаар угта- йнь, хани халуун анха- гаргаһанайнь түлөө ха- баяр баясхалан хүргэ- мни намда зүбшөөгыт.

Мүнөө Танай гоё һайхан, ехэ оройдо хани ёһоной най хэрэгээр ерэхэ уряа- ехэ хангалтатайгаар би эн абааб. Энэ ерэлгэ ха- маанадые һонирхуулжа бүхы асуудалнуудаар дынгоо һанамжа бодол- али болохоор халан саха. Советскэ Союзай шадай туйлалтануудтай дүтөөр танилсаха арга оха юм. Өөрынгөө Ком- партиин хүтэлбэри до- үдэлмэришэн ангиин, тскэ Союзай ажалшадай һан шэнэ ехэ илалта- харааха аргатай бай- бидэ илангаяа баяр- Үе сагай айхабтар удха шанартай үйлэ хэ- болоһон Агууехэ Октябрь социалис революциин баярые тэмдэглэжэ бай- дэлхэйе социалис үн- шэнэдхэн хубилгаха ехэ үйлэ хэрэгүүдые байхадаа манай эрэ- й арадууд мүнөөнэй үе хүгжэлтын хэрэгтэ ынгөө оруулһан хуби- үнэхөөр омогорхохо й байна. Манине, Юго- коммунистнуудые, ороной бүхы ажалша- танай туйлалтанууд үнэн һоо баясуулдаг юм. танай обществын соци- хүгжэлтэдэ шэнэ, үшөө амжалтануудые туйлахы- таанадта хүсэнэбди.

Югославиин арадууд социа- байгуулгада ехэ үрэ дүнгүүдые туйлаа. Бидэ со- ёһоор өөһэдыгөө хү- рилхэ ёһо гуримай үн- һуури дээрэ обществын материальна баазые бо- манай ниитын-экономи- ба политическэ гурим д ехээр бэхижүүлһэн абди. Манай общество тэ һайнаар хүгжэнэ, мэ- ажалшадай баян дэлгэр байдал саг үргэлжэ һай-жаржа байна. Мүнөө манай орон дотор Югославиин Коммунистнуудай Союзай 11-дэхи съездэдэ бэлэдхэхэ талаар политическэ үргэн ехэ ажал ябуулга хэгдэжэ байна. Манай обществын бүхы субъективнэ социалис хүсэнүүдэй эдэбхи үүсхэлэй саашадаа хүгжэхэ бүри Югославиин Коммунистнуудай Союзай арга шадабаринууд улам саашаа үргэдэхэ юм. Манай обществын хүтэлбэрилхы болон залан жолоодохы хүсэн болохо Коммунистнуудай Союз хадаа ниитын-экономическэ болон политическэ ажабайдалай бүхы һалбаринуудта, нэн түрүүн өөрынгөө ажалай үрэ дүнгүү.. тухай шиидхэбэри абаха хэрэгтэ, ажалшан бүхэнэй зохёохы бэлиг шадабаринуудые бүрин хүсэдөөр хүгжөөхэ талаар үргэн ехэ эрхэ нүхэсэл саг үргэлжэ хангадаг байна. Энээнтэй дашарамдуулан, СФРЮ-гэй Конституциие болон Нэгэдхэмэл ажал тухай хуулиие бэелүүлхэ хэрэг онсо удха шанартай болоно. Ажалшан бүхэнэй иимэ байдал манай гүрэнэй ёһо гуримай шэнжэнь болоно. Югославиин арадууд болон үндэһэ яһатанай гүйсэд дүүрэн, адли тэгшэ эрхые бэелүүлгын, делегатска гуримые хүгжөөлгын, сэхэ демократиин элдэб түхэл маягуудые бэхижүүлһэнэй үндэһэ һуури дээрэ социалис ёһоор өөһэдыгөө хүтэлбэрилхэ гуримые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ съездэдэ бэлэдхэжэ байхадаа онсо анхарал бидэ табинабди. Югославиин Социалис Федеративна Республикын хүгжэлтын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ социалис республикануудай болон хизаарнуудай үүргэ саг үргэлжэ дээшэлжэ байдаг. Эдэ бүгэдэ засаг түрын хэрэгүүдые бэелүүлгэдэ, ниитын бүхы хэрэгүүдые хүтэлбэрилгэдэ хүдэлмэришэн ангиин ба ажалшадай хүтэлбэрилхы үүргэ хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ ба бэхижүүлхэ ябадалда шэглүүлэгдэнэ.

Нүхэр Брежнев!

1976 оной ноябрьда Белградта манай уулзалгын үедэ бидэ югослав-совет харилсаануудые гүнзэгыгөөр зүбшэн хэлсээ бэлэйбди. Тиихэдэ уласхоорондын харилсаануудай, коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй харилсаануудай олон асуудалнуудаар һанамжа бодолнуудаараа аша үрэтэй андалдаан болоо бэлэй. Эдэ хөөрэлдөөнүүдэй үрэ дүнгые бидэ һайн гэжэ сэгнэһэн байнабди. Тэдэ хөөрэлдөөнүүд манай хоёр оронуудай хоорондохи, КПСС болон СКЮ-гэй хоорондохи хани халуун харилсаануудые, олон талын харилсаа холбоонуудые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ түлхисэ боложо үгэһэн байгаа. Тэдэ манай хоорондын харилсаануудые саашань ехээр хүгжөөлгэдэ амжалта асарһан байна. Манай мүнөөнэй хөөрэлдөөнүүд хадаа энэ харгы замдамнай шэнэ алхам болохо гэжэ бидэ ехээр этигэнэбди.

Югослав-совет харилсаанууд аша үрэтэй, тэдэ амжалтатайгаар хүгжэжэ байнхай. Экономическа харилсаа холбоондоо бидэ тон һайн үрэ дүнгүүдые туйлаабди. Культурын, наукын, техникын болон бусад олон һалбаринуудта харилсаа холбоон баһал амжалтатайгаар хүгжэжэ байнхай. Манай харилсаануудай бүхы дээрээ амжалтатайгаар хүгжэлгэдэ Югославиин Коммунистнуудай Союзай болон Советскэ Союзай Коммунис партиин хоорондохи харилсаа барисаан нилээд ехээр туһа хүргэдэг байна. Тэрэниие саашадаашье али болохоор, хоёр талын оролдолгоор хүгжөөжэ байха ёһотой. Манай оронуудай хоорондохи харилсаа барисаанай иимэ хүгжэлтэдэ, нүхэр Брежнев, Танай өөрынтнай оруулһан хубитые үшөө дахин онсо тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ.

Һайн, хубилашагүй харилсаануудай хүгжэлгэ хадаа гансашье манай хоёр социалис оронуудай арадуудай гүн гүнзэгы аша туһада бэшэ, харин тэрэ уласхоорондын харилсаа холбоондо ехэ удха шанартай, эб найрамдалай аша туһада, амгалан тайбан зэргэ оршон байлгын болон бүхы дэлхэй дээрэ ниитын хүгжэлтэ дэбжэлтын аша туһада алба хэнэ.

Манай харилсаанууд хадаа аяар 20 жэлэй саана абтаһан манай хамтын декларацинууд дотор баталагдаһан гол ёһонуудта, Белградта манай һүүлшын уулзалгын үедэ абтаһан хамтын югослав-совет документнүүд соо үшөө дахин батадхагдаһан гол ёһонууд дээрэ үндэһэлнэ. Бэеэ дааһан байдалай, адли тэгшэ эрхын, бэшэнэй хэрэгтэ хамааралсахагүй ябадалай, өөрынгөө хүдэлмэришэн ангиин ба арадай урда харюусалгатай байлгын гол ёһонууд, мүн дотоодын хүгжэлтын элдэб олон арга боломжонуудые ба манай гүрэнүүдэй болон партинуудай уласхоорондын байдалда нэгэ зарим илгаатай байһые хүндэлэлгэ хадаа манай харилсаануудай хэлбэришэгүй, һэлгэшэгүй үндэһэ һуури мүн болоно. Тэдэниие удаа дараалан бэелүүлгэ хадаа манай оронуудай ба партинуудай хоорондохи олон талын харилсаа холбооe хүгжөөлгын найдамтай һуури, мүнөөдэршье ба ерээдүйдэшье манай бэе бэеэ ойлгохо, бэе бэедээ найдаха үндэһэ һуури болоно бшуу.

Национальна болон социальна адли тэгшэ эрхын түлөө тэмсэлые түргэдхэлгын, уласхоорондын экономическа ба политическэ харилсаануудые демократизацилхын түлөө арадуудай тэмсэл хадаа дэлхэй дээрэхи мүнөөнэй ниитын ба политическэ хараа бодолнуудай гол шэнжэ шанарнуудай нэгэниинь мүн болоно. Азида ба Африкада арадуудай туйлаһан түүхэтэ илалтанууд, уласхоорондын харилсаануудта, элдэб бүлэгүүдтэ хабаададаггүй гүрэнүүдэй үүргын дээшэлэлгэ, дэлхэйн элдэб олон хубинуудта түрүү хүсэнүүдэй ба һанал бодолнуудай ургалта хадаа бэеэ дааһан байдалай, демократическа, социалис ёһоор шэнэдхэн хубилалтын түлөө арадуудай тогтошогүйгөөр тэмсэжэ байһанай эли тодо гэршэ боложо үгэнэ.

Энээнтэй хамта дэлхэйн олохон районуудта уласхоорондын байдалай түгшүүрилтэй боложо байһые бидэ харанабди. Мүн хёмороо зүришэлдөөнэй шэнэ шэнэ газарнууд бии боложо байна. Олон оронуудай бэеэ дааһан байдалай, элдэб бүлэгүүдтэ хабаадахагүй политикые ябуулхадань тэдээндэ баадхалга хэхэ, тэдэнэй дотоодын хэрэгүүдтэ хариин гүрэнһөө хамааралсаха ябадал олон болоно. Жэшээнь, Африкада иимэ юумэнүүд мүнөө үзэгдэнэ. Буу зэбсэг үрдилдэн байжа бүтээн гаргаха ябадал үргэдэнэ, хүгжэжэ байгаа гүрэнүүдэй экономическа байдал муудана.

Эдэ бүгэдэ хадаа уласхоорондын тогтууригүй байдал тохёолдуулна, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба аюулгүй байдал тогтоохо хэрэг нилээд ехэ аюул болгоно. Энэ хадаа һайн һайхан үйлэ хэрэгүүдые удаарууулна, нэгэ заримдаа оройдонь болюулха ябадал үзэгдэнэ. Эдэ хадаа уласхоорондын харилсаанда этигэхэгүй ябадал гүнзэгырүүлнэ. Түүхэдэ үнинэй үгы хэгдэхэ байһан харата муухай ябадалнуудые һэргээнэ. Энээндэ, эб найрамдалда дуратай, түрүү һаналтай бүхы хүсэнүүд эдэбхитэйгээр эсэргүүсэн тэмсэхэ ёһотой гэжэ бидэ найдажа байнхайбди. Эб найрамдал бэхижүүлхын, амгалан тайбан зэргэ оршон байхын түлөө, империализмын, шэнэ түхэлэй колониализмын болон дарлалта мүлжэлгын хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн ябуулагдаһан үсэд шанга тэмсэлдэ туйлагдаһан үрэ дүнгүүдые, уласхоорондын шахардуу байдал һулааруулха талаар ябуулагдажа байгаа оролдолгонуудые хэн нэгэнэй сэгнэнгүй, һэжэглэхэ ябадалые хүн түрэлтэн болюулха ёһотой.

Хөөрэлдөөнүүдые ба уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал һулааруулгые бэелүүлгэ хадаа хоёрой нэгэн гэжэ тоологдохо ёһогүй. Тиигэбэшье энэ процессые газар нютагай талаар, удха шанарайнь талаар хизаарлалга, тэрэнэй хүгжэлтые тогтоожо боломоор ехээр удаашаруулга гэхэ мэтые, уласхоорондын харилсаануудые бүри һайжаруулха, элдэб блок болгон хубаарилха ябадалые усадхаха арга боломжо гэжэ тоолонгүй, өөһэдынгөө аша туһада хэрэглэхэ гэһэн оролдолго хадаа айхабтар ехээр бидэнэй һанаа зобооно. Тиимэһээ энэ процессые хүгжөөжэ, батадхажа, дэлхэйн бүхы районуудта болон уласхоорондын харилсаануудай бүхы һалбаринуудта тараахын тула, гүрэнүүдэй болон арадуудай хоорондохи харилсаануудта үнэхөөр һайн хубилалтануудые туйлахын тула шэнэ оролдолго гаргаха ёһотой болоно. Гансал адли тэгшэ эрхын, бэе бэедээ хамааралсахагүйн болон арад бүхэнэй өөрынгөө хуби заяае өөһэдөө шиидхэхэ эрхые хүндэлһэнэй үндэһэ һуури дээрэ иимэ хубилалтанууд боложо болохо байна. Энэ хадаа дэлхэйн бүхы арадуудай эгээл гүн гүнзэгы аша туһада таарана бшуу.

Югослави хадаа Хельсинкиин конференциин шиидхэбэринүүдые удаан болгонгүй, удаа дараалан, гүйсэд дүүрэнөөр бэелүүлхын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Хельсинкиин конференцидэ хабаадаһан гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй Белградтахи уулзалга бэелүүлхэ манай орон хадаа энэ талаар эдэбхитэй ябуулга бэелүүлдэг юм.

Буу зэбсэгүүдые үрдилдэн байжа, саг үргэлжэ ехэ болголго манай һанаан бодолые ехээр зобооно. Энэ хадаа хүн түрэлтэнэй ехэнхи хубиин амин шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ һаад тойбо ушаруулна, илангаяа элдэб бүлэгүүдтэ хабаадалаггүй ба хүгжэжэ байгаа оронуудай экономическа хүгжэлтэ хойшонь татана, түгшүүрилтэ байдал һулааруулха ябадалые сэгнэхэгүй бодол тохёолдуулна, эб найрамдал шэнэ, бүри ехэ аюулда хүргэжэ боломоор байна. Энэ буу зэбсэг гаргалгые огтолон болюулха ба буу зэбсэг хуряаха талаар бодото хэмжээнүүдые абаха саг хүрэжэ ерээ. Тиимэһээ бидэ буу зэбсэг хуряаха талаар ООН-ой Генеральна Ассамблейн тусхай сессиие үнгэргэлгэ онсо ехэ удха шанартайда тоолонобди.

Хүгжэжэ байгаа оронуудай улам түргөөр хүгжэлгэ ба уласхоорондын экономическа шэнэ гурим байгуулга хадаа мүнөө сагай шухалын шухала асуудалнуудай нэгэн гэжэ онсо тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ. Энээниие шиидхэлгэһээ гансал дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоолго, арадуудай бэеэ дааһан байдал ба уласхоорондын аюулгүй байдал дулдыдаха бэшэ, харин бүхы оронуудай хүгжэлтэ дэбжэлтын бодото арга боломжонууд дулдыдаха байна бшуу. Элдэб бүлэгүүдтэ хабаададаггүй оронуудай хүдэлөөн энэ асуудал шиидхэлгэдэ эгээл эдэбхитэйгээр хабаадана.

Мүн баһа Дүтын Зүүн зүгтэ зүришэлдөө хёмороонэй улам шангадажа байхадань, мүнөөнэй Африкада боложо байгаа үйлэ хэрэгүүдээр бидэ ехэ һанаашархажа байнабди. Югослави хадаа африкан оронуудай хабаадалсахагүй гэһэн һанал бодолые, мүн бэеэ дааһан байдалыень хүсэд дүүрэнээр хүндэлхын түлөө, тэдэнэй өөһэдынгөө хүгжэлтын харгы замые сүлөөтэ аргаар, өөһэдөө, хари тээһээ хамааралсалгүйгөөр, тодорхойлхо эрхыень хүндэлхын түлөө эдэбхитэйгээр оролдодог байна.

Дэлхэй дээрэхи эб найрамдал, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал һулааруулга, хёмороо зүришэлдөө болюулга, буу зэбсэг хуряаха талаар бодото алхамуудые хэлгэ, хүгжэжэ байгаа оронуудай улам түргөөр хүгжэлгэ болон экономическа шэнэ гурим байгуулга хадаа гансашье бэе бэеһээ таһаршагүй холбоотой бэшэ, харин хубаарилжа огтолон боломоор бэшэ юм гэжэ бидэ үнэн зүрхэнһөө этигэнэбди. Иимэ этигэл найдабари уласхоорондын бүхы холбоо харилсаанда хэзээ хэзээнэйхиһээ бүри гүнзэгыгөөр мэдэрэгдэжэ байна. Бодото аюулгүй байдал, бата бэхи эб найрамдал ба хүн түрэлтэнэй хүгжэлтэ дэбжэлтэ хадаа гансал эдэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэ, урданайхидал адли бэшэ, бүри зүрхэтэйгээр, эрид шуудаар хандаалһаа, эдэ бүгэдэ бэелүүлэгдэжэ боломоор гээшэ.

Коломбодо болоһон хабаададаггүй гүрэнүүдэй 5-дахи конференци эдэ асуудалнуудта айхабтар ехэ харюусалгатайгаар хандаһан байна.

Хабаададаггүй оронуудай бүхы ажал ябуулга тэдэниие шиидхэлгэдэ шэглүүлэгдэнхэй. Энээгээр хабаададаггүй оронуудай хүдэлөөн хадаа дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоохын, уласхоорондын харилсаануудай амин шухала асуудалнуудые һайжаруулхын түлөө, тиигэжэ бүхы дэлхэй дээрэ түрүү хубилалтануудай түлөө тэмсэлдэ һэлгүүлэшэгүй, бэеэ даанхай арга нүхэсэлэй нэгэн болоно гэжэ өөрыгөө үшөө ехээр батадхан харуулба. Хабаададаггүй орон гэжэ тоологдодог социалис Югослави дурсагдаһан конференциин шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ, хабаададаггүй гүрэнүүдэй хүдэлөөнэй бодото арга шадабаринуудые бэхижүүлгэдэ али болохоор хабаададаг юм.

Социализмын түлөө тэмсэлэй үргэн дэлисэ хадаа мүнөөнэй дэлхэйе революционно ёһоор шэнэдхэн хубилалгануудые бэелүүлгын олон түхэл маягуудые ба харгы замуудые зохёон гаргаа. Дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоохын түлөө бэеэ даанхай, аюулгүй байдалай, уласхоорондын адли тэгшэ эрхэтэй харилсаа холбооной түлөө, бүхы оронуудай сүлөөтэ хүгжэлтын түлөө тэмсэл хадаа социализмын түлөө тэмсэлэй айхабтар шухала хубинь болоно. Тиимэһээ революционно партинуудай ба хүдэлөөнүүдэй, түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдэй хоорондохи харилсаанууд, эдэнэй холбоо барисаан ба һаналаа нэгэдэлгын асуудалнууд улам ургажа байгаа удха шанартайшье, мүнөө үеын шэнжэтэйшье болоо. Революционно хүдэлөөнүүдэй бэеэ даанхай ба адли тэгшэ эрхын гол ёһонууд, өөрынгөө хүдэлмэришэн ангиин ба арадай урда тэдэнэй харюусалга, бэшэнэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүйн ба бэеэ даанхай байдалай гол ёһонууд хадаа коммунис ба хүдэлмэришэнэй бүхы партинуудай, түрүү үзэлтэй ба демократическа бүхы хүдэлөөнүүдэй хоорондын харилсаануудай удаан сагай үндэһэ һуури болоно гэжэ дүй дүршэл таһалгаряагүйгөөр батадхажа байнхай. Эдэ гол ёһонуудые удаа . дараалан хүндэлжэ байһан сагта социализмын ба ниитын хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө. ондо ондоо оронуудай социалис хүдэлөөнэй дүй дүршэлые, социализмын түлөө дэлхэйн тэмсэлэй хэрэгтэ тэдэнэй оруулдаг хубитые баяжуулхын түлөө тэмсэлдэ тааруу зүб, аша үрэтэй дүй дүршэлэй андалдаа хангажа болоно бшуу. Коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй харилсаануудта эдэ гол ёһонуудай гүнзэгы удха шанарые мэдэрэн ойлгоһон ябадалда Европын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай Берлиндэхи конференциин удха шанарые бидэ харанабди. Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай, манай түбиин бүхы түрүү үзэлтэй хүсэнүүдэй хоорондохи харилсаа холбооной хүгжэлтэ эдэл үндэһэ һууринууд дээрэ бүри үргэнөөр хүгжэжэ болоно.

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Түгэсхэлдөө нүхэр Брежневэй, эндэ байгаа бүхы совет нүхэдэй элүүр энхын түлөө, Советскэ Союзай арадуудай һайн һайхан байдалай ба али бүхы талаараа хүгжэлтэ дэбжэлтэ туйлахын түлөө, манай оронуудай хоорондохи, СКЮ ба КПСС-эй хоорондохи, манай арадуудай хоорондохи хани халуун харилсаануудай саашадаа амжалтатайгаар хүгжэхын түлөө хундагаа үргэхыемни зүбшөөгыт.

* * *

Нүхэд Л. И. Брежневэй ба И. Броз Титын хэлэһэн үгэнүүд ехэ анхаралтайгаар шагнагдажа, үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтагдаһан байна.

Обед үнэн зүрхэнэй, нүхэр ёһоной оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

НҮХЭР И. БРОЗ ТИТЭДЭ ОКТЯБРИИН РЕВОЛЮЦИИН ОРДЕН БАРЮУЛАГДАБА

ПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр И. Брежнев Югославиин алис Федеративна Республикын Президент, Югославиин Коммунистнуудай ай Түрүүлэгшэ нүхэр роз Титэдэ Октябриин олюциин орден августын 16-да Кремль соо барюулба. Уласхоорондын ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнгаа, фашизмда эсэргүү хамтын тэмсэлдэ габьяатай байһанайнгаа, КПСС-эй ба СКЮ-гэй, СССР-эй ба СФРЮ-гэй хоорондохи аха дүү ёһоной хани барисаае, али бүхы харилсаа холбооe хүгжөөн бэхижүүлгэдэ ехэ хубитаяа оруулһанайнгаа түлөө, түрэһөөр 85-тай болоһонтоео дашарамдуулан, тэрэ энэ үндэр дээдын шагналда хүртэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидадууд, КПСС-эй ЦК-гай секретарьнар, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор, СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай түрүүлэгшэнэр, министрнүүд, бусад тусхай тушаалтад шагнал барюулалгын үедэ байлсаа.

Нүхэр И. Броз Титэтэй хамта ябаһан СФРЮ-гэй партийна, гүрэнэй ажал ябуулагшад зал соо байлсаба.

Шагнал барюулалгын баяр ёһолол дээрэ нүхэд Л. И. Брежнев, И. Броз Тито үгэ хэлээ.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

ндэтэ нүхэр Тито!

ндэтэ нүхэдүүд!

ярта, аятай зохид ушар ээр сугларaад байнабди. Манай югослав хани- й хамта тэмдэглэһэн а оной май һарын гайхамшагта үдэр нүхэр Тито бриин Революциин орденоор шагнагдаһан юм.

Манай хани нүхэдтэ үндэр дээдын шагнал барюултаһэн КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй хүндэтэй даалгабари мүнөө дүүргэхэмни.

Югославиин Социалис Федеративна Республикын Президент, Югославиин Коммунистнуудай Союзай Түрүүлэгшэ нүхэр Титые орденоор шагналга а нэн түрүүн манай уудай хоорондохи хани барисаае, фашизмтай эн дайнда шалгаржа, шадаа бүри хүгжэһэн хани барисаае хүндэлһэн ушар оно.

Энэ хадаа бата эб найрамдалай түлөө, бүхы гүрэнүүдэй хоорондохи адли тэгшэ эрхэтэй харилсаанай түлөө, милитаризмда, дарлалта мүлжэлгын ба зонхилолгын бүхы түхэл шэнжэнүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэ манай Коммунис партинуудай социалис гүрэнүүдэй олон удаан жэлэй харилсаа холбооe хүндэлһэн ябадал мүн. Холбоо барисаамнай саашадаа бүри гүнзэгырүүлэн хүгжөөгдэхэ байна гэжэ тоолонобди.

Революционно хүдэлөөнэй үмэнэ нүхэр Титын ехэ габьяатай байһыень мүнөөдэр тэмдэглэжэ байнабди. Хэдэн арбаад жэл соо Югославиин хүгжэлтэдэ нүхэр Титын ажал ябуулгын нүлөө үзүүлһэндэл адли, оронойнгоо хүгжэлтэ дэбжэлтэдэ иимэ ехээр нүлөө үзүүлһэн хүтэлбэрилэгшын жэшээ түүхэдэ үсөөхэн байха.

Социалис революциин илалта. Социалис Федеративна Республика боложо нэгэдэһэн Югославиин арадуудай бүлын нэгэдэл, шэнэ общество байгуулгын олон янзын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ эдэнэй хүсэлэл оролдолгонуудые элсүүлгэ, уласхоорондын үйлэ хэрэгүүдтэ Югославиин эдэбхитэй үүргэ тэрэнэй нэрэтэй таһаршагүй холбоотой юм.

Нүхэр Титын Октябриин Революциин орденоор шагнагдажа байһаниинь ехэ һүлдэтэй. Залуу ябахадаа тэрэ Россида революционно хүдэлөөнэй үргэдэжэ байлгын гэршэ болоһон, хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ үе сагай эхи табиһан Агууехэ Октябриин залинта тэмсэлдэ өөрөө хабаадалсаһан байгаа. Эгээл тиихэдэ тэрэнэй коммунис үзэл бодол бэхижэжэ, революционерэй, арадай зол жаргалай түлөө тэмсэлшын ажаябадалайнь зам тодорһон байгаа.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо 60 жэл үнгэрөө, Октябриин революциин, марксистко-ленинскэ һургаалнуудай нүлөөгөөр бүхы дэлхэй ямараар хубилаа гээшэб! Социализм хүсэн түгэс боложо, дэлхэй дээрэ ажаһуудаг хэдэн зуугаад миллион хүниие дарлалта мүлжэлһөө сүлөөлөө, үргэн ехэ дайнай аюул зайсуулаа, үнэхөөрөөшье бата бэхи эб найрамдалай, хүгжэлтэ дэбжэлтын хараа шэглэл хүн түрэлтэнэй урда нээгээ. Эдэ түүхэтэ зорилгонууд тээшэ дабшалгада манай арадууд эдэбхитэйгээр хабаадана гэжэ бидэ сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэнэбди.

Хүндэтэ нүхэр Тито!

Габьята үндэр шагналаартнай Таниие үнэн зүрхэнһөө амаршалнабди. Югославида социализм байгуулгын аша туһада, манай партинууд болон оронуудай хоорондохи хани барисаанай, харилсаа холбооной аша туһада, эрхэ сүлөөгэй, социализмын ба эб найрамдалай хэрэгэй аша туһада удаан саг соо элүүр энхэ ябахыетнай, харюусалгатай ажал ябуулгадаа шэнэ амжалтануудые туйлахыетнай Танда хүсэнэбди!

* * *

даань нүхэр И. Броз Тито үгэ хэлэбэ.

НҮХЭР И. БРОЗ ТИТЫН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

Хүндэтэ нүхэр Брежнев!

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Габьяаемни үндэрөөр сэгнэжэ, Октябриин Революциин орденоор шагнаһанайтнай түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедтэ эгээл халуун баяр баясхалан хүргэжэ байһанаа мэдүүлхыемни зүбшөөгыт. Намда зорюулжа, хани ёһоной үгэнүүдые хэлэһэнэйтнай, эгээл һайн һайхан хүсэлэнгүүдые мэдүүлһэнэйтнай түлөө Танда, нүхэр Брежнев, онсо баярые хүргэнэб.

Энэ хадаа хүдэлмэришэн анги болон Югославиин арадуудые хүтэлбэрилжэ, хүшэр хүндэ ба шуһата зам гаталаад, манай арадуудые сүлөөлхэ дайнда революциин илалтада хүрөөд, удаань зэбсэгтэ илалтын һүүлээрхи шатануудта манай социалис революциие хүгжөөн бэхижүүлхэ замаар дабшаһан Югославиин коммунистнуудай революционно тэмсэлые мэдэрһэн ябадал болоно гэжэ Октябриин Революциин ордендо хүртэхэдөө, тэмдэглэхые хүсэнэб. Энэ хадаа Октябриин революцида, граждан дайнда хабаадалсажа, ами наһаяа алдаһан бүхы югославуудай алдар габьяае сэгнэһэн ушар болоно гээд тоолонобди.

Октябриин революци мүнөөнэй түүхэдэ туйлай ехэ хубилалта хээ. Агууехэ Ленинэй ба тэрэнэй байгуулһан партиин хүтэлбэреэр Россин хүдэлмэришэн анги дэлхэйе социалис ёһоор шэнэдхэн хубилгаһан байна.

Хэды ехэ бэрхэшээл түбэгүүдэй, шалгалтануудай ушараашье һаань, Советскэ Союзай ажалшад Коммунис партиингаа хүтэлбэрээр коммунизм байгуулгын хэрэгтэ асари ехэ үрэ дүнгүүдые туйлаа. Октябриин революциин 60 жэлэй ойе тэмдэглэхэдээ, танай ороной арадууд эдэ дүнгүүдээр омогорхожо шадаха.

Октябриин суртал һургаалнууд, Ленинэй суртал һургаалнууд эб найрамдалай, сүлөөтэ ба бэеэ дааһан байдалай түлөө арадуудай дулдыданги бэшэ байдалай ба адли тэгшэ эрхын түлөө хүнүүд болон арадуудай хоорондохи демократическа харилсаанай түлөө тэмсэгшэдтэ урма зориг бадаруулгын эшэ үндэһэн болоно. Тиимэһээ Агууехэ Октябрь түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэнэй баялиг болонхой.

Агууехэ Октябриин суртал һургаалнууд Югославиин коммунистнуудые революционно шэнэ хүсэл эрмэлзэлнүүдтэ, үүсхэлнүүдтэ хододоо урмашуулан зоригжуулдаг юм. Дайшалхы замдаа манай парти түүхэтэ эрхэ байдалтай, манай хүдэлмэришэн ангиин, манай ороной арадуудай, арад үндэһэтэнэй революционно дүй дүршэлтэй тааралдуулан зохилдуулжа, социализмын түлөө тэмсэлэй революционно теори болон түүхэтэ дүй дүршэлые зохеохыгоор хэрэглэһэн байгаа, мүнөөшье хэрэглэнэ. Манай орон дотор социалис ниитын харилсаа байгуулан адли тэгшэ эрхэтэй арадуудай, арад үндэһэтэнэй бэеэ дааһан байдалтай социалис хани нэгэдэл байгуулаабди. Социалис ёһо гуримаар хүтэлбэрилгын, ямаршье бүлэглэлдэ хабаадахагүй байлгын үндэһэ һуури дээрэ тэрэ амжалтатайгаар хүгжэжэ байна. Манай обществые иимээр хүгжөөлгэ социализмын түүхэтэ удха шанар болохо ажалые сүлөөлхэ, хүниие сүлөөлхэ зам мүн гэжэ сэгнэнэбди.

Мүнөө социализмын суртал һургаалнуудай түүхэтэ илалта туйлаад байхада, дэлхэй дээрэ социализмын хүгжэн дэлбэржэ байхада, ниитын хүсэн мүнөө үе сагай хүгжэлтэдэ шиидхэхы нүлөө үзүүлнэ, Октябриин революциин гол зорилгонуудай нэгэн болохо арадуудай адли тэгшэ эрхэдэ, эрхэ сүлөө болон ниитын хүгжэлтэ дэбжэлтэдэ үндэһэлдэг бата эб найрамдал орон бүхэндэ хангаха арга боломжонууд улам ургажа байна. Мүнөө сагта революционно хүгжэлтэ бэеэ дааһан байдалай, адли тэгшэ уласхоорондын харилсаануудай, амгалан тайбанаар зэргэ оршон байлгын гол ёһонуудые баталхын түлөө арадуудай улам шанга тэмсэлээр тодорхойлогдоно. Түрүү үзэлтэй бусад хүсэнүүдтэй хамта ямаршье нэгэдэлдэ хабаададаггүй социалис Югослави энэ тэмсэлэй хэрэгтэ хубитаяа оруулдаг байгаа, саашадааашье оруулха юм.

Манай оронуудай ба партинуудай, Югославиин ба Советскэ Союзай арадуудай хани барисаанай һүлдэ болоһон үндэр ехэ мэдэрэлгынтнай түлөө гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан үшөө дахин хүргэхыемни зүбшөөгыт.

* * *

Нүхэд Л. И. Брежневэй, І. Броз Титын хэлэһэн үгэнүүд удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтагдаа.

Нүхэр И. Броз Титэдэ Октябриин Революциин орден барюулха үедэ байһан совет ба югослав партийна. гүрэнэй ажал ябуулагшад Советскэ Союзай үндэр дээдын шагналда хүртэһөөрнь тэрэниие зүрхэ сэдьхэлһээ амаршалаад, Югославиин Коммунистнуудай Союзые, Югославиин гүрэниие толгойлон хүтэлбэрилхэдөө, элүүр энхэ ябахыень, аша үрэ ехэтэй ажал ябуулгадаа амжалта туйлахыень тэрээндэ хүсэбэ.

(ТАСС).

ЗАСАГАЙ ДЭЭДЫН ЗУРГААНУУДТА

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨН—АМЖАЛТЫН ТҮЛХЮУР

Буряадай түлишын промышленностиин управлени Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула ажалдаа зарим тэды амжалта туйлаа гэжэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглэбэ.

Түлишын промышленностиин бүхы предприятинуудай коллективүүдтэ ойн баярай жэлэй социалис уялгануудые ба түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн дэлгэрэнхэй. Түлишын промышленностиин управлени продукци худалдаха ба элдэб хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ талаар түсэбүүдээ декабриин 25 болотор дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур 100 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ гэжэ шиидэнхэй. Еловско леспромхозой коллектив арбадахи табан жэлэй хоёр жэлэй түсэбые 1977 оной ноябриин 7 болотор, харин Сэлэнгын леспромхоз Октябриин 60 жэлэй ойн һайндэр болотор модо бэлдэхэ, зөөхэ, барилгын модо бэлдэхэ түсэбөө сүм дүүргэхэбди гэһэн социалис уялга абанхай.

Тус управлени 1977 оной түрүүшын хахад жэлэй туршада продукци худалдаха түсэбөө 104, процент дүүргээ. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулбал, 5,4 процентээр нэмээ. Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха, эд товар үйлэдбэрилхэ түсэб 118,6 процент дүүргэдээ. Байгша оной түрүүшын хахад жэлдэ 226 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур худалдагдаа.

Гэхэтэй хамта, түлишын промышленностиин управлениин предприятинуудта социалис мүрысөөе эмхидхэхэ талаар горитой дутагдалнууд бии. Жэшээлхэдэ, Никольско промкомбинат, Хяагтын модо бэлэдхэлэй пункт, Хёлгын ба Зүүн-Мүрэнэй леспромхозуудта Агууехэ Октябриин социалис революциин 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан абаһан социалис уялганууд тодорхой бэшэ, техническэ ба экономическа талаараа һайнаар үндэһэлэгдөөгүй. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые олондо соносхохо, түрүү дүй дүршэл тараан дэлгэрүүлхэ хэрэг муугаар табигданхай. Үйлэдбэриин коллективүүдэй, мүн мүрысэгшэдэй ажал ябуулга гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэнэгүй, ажалшадай эдэбхи үүсхэл дэмжэхын тула моральна болон материальна урмашуулга муугаар хэрэглэгдэнэ.

Иимэрхүү дутагдалнуудһаа уламжалан, байгша оной хахад жэлэй түсэбөө Зүүн-Мүрэнэй леспромхоз 91 процент, Дээдэ-Үдын — 97 процент, Никольско промкомбинат 94 процент дүүргээ. Түлишын промышленностиин управлени түлеэ худалдаха түсэбөө 60 процент дүүргээ.

Хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ олонхи хүдэлмэрилэгшэд творческо түсэбүүд ба социалис уялгануудгүй, тэдэнэр үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхын түлөө эдэбхитэйгээр хабаадалсанагүй.

Управлениин предприятинуудай коллективүүдтэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һуладанхай. Бүхыдөө управлени дотор байгша оной хахад жэл соо 143 хүн аяар 463 ажалта үдэр гээгээ.

Управлениин предприятинуудта ажалһаа гаража ошохо ушар нилээд ехэ. Кадрнуудай һуралсалда, илангаяа тэдэнэй экономическа ба техническэ бэлэдхэлдэнь анхарал хандуулагданагүй. Хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ хэрэг тоогдоногүй. 36 мастернуудһаа оройдоо нэгэниинь дээдэ һургуули дүүргэнхэй.

Түлишын промышленностиин аппарадай хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө кадрнуудые шэлэн абаха, һургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа багаар хандуулдаг, социалис мүрысөөе һайнаар эмхидхэдэггүй ушарые эдэ бүхы дутагдалнууд гэршэлнэ.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет зүбшэн хэлсэгдэһэн энэ асуудалаар абаһан тогтоол соогоо «Социалис мүрысөөнэй эмхидхэлые саашадань һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан тогтоолые бодото дээрэнь хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ эрилтэ түлишын промышленностиин управлениин хүтэлбэрилэгшэдэй урда табиба.

Тэрэшэлэн Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө арбадахи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбүүдые дүүргэхэ талаар социалис мүрысөөе улам үргэдхэхэ, тус министерствын хүн бүхэниие социалис мүрысөөндэ хабаадуулха, түрүү дүй дүршэлые управлени дотороо үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, материальна болон моральна урмашуулгын ёһо гуримуудые һайнаар хэрэглэхэ, управлениин хүтэлбэрилхы тушаалтад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй хоорондо социалис мүрысөөе түлишын промышленностиин управлени һайнаар эмхидхэхэ уялгатай гэжэ республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соо заагдана.

КРЕМЛЬ СОО ДҮРЭЕЭ БУУЛГУУЛХАНЬ

1976 оной дүнгөөр Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ залуушуул сооhоо эрхимлэгшэд Кремль соо дүрээе буулгуулха эрхэдэ хүртэбэ. Энээн тушаа ВЛКСМ-эй ЦК-гай тусхай тогтоол гараhан байна. Тиин Эхэ оронойнмай зүг бүхэнhөө дээдэ ба тусхай дунда hургуулинуудта hурадаг, срээдүйн мэргэжэлтэд ниислэл хото Москвада сугларба. Ажалай найдамтай залуу халаанай эрхим түлөөлэгшэд Советскэ Союзай Коммунис партиин ЦК-да Ленинскэ комсомолой зүгhөө бэшэгдэhэн рапорт доро гараа табилсаха хүндэтэ эрхэдэ хүртэнхэй.

Тэрэ тоодо манай Улаан-Үдэ хотын, республикымнай аймагуудай дээдэ болон тусхай дунда hургуулинуудай студентнэр энэ шухала хэмжээ ябуулгада хабаадалсаха юм. Институт, училищи, техникум бүриhөө нэжээд хүн эльгээгдээ. Эдэнэр хадаа эрхим hайнаар hурадаг, ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаададаг, урагшаа hанаатай студентнэр мүн. Хамта дээрээ 25 хүнhөө бүридэhэн делегациие Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай комсомолой комитедэй секретарь Галина Цоктоева хүтэлбэрилнэ.

Москва ошохо болоhон Буряадай комсомолой түлөөлэгшэдтэй ажалай ветеранууд, партийна, комсомолой хүдэлмэрилэгшэд урьhадар уулзаба. Тус уулзалгые нээhэн ВЛКСМ-эй обкомой студент — залуушуулай таhагые даагша Валентина Борисова Кремльдэ дүрээе буулгуулха эрхэдэ эрхимүүдэй эрхимүүд хүртөө гэжэ тэмдэглээд, тэдэнэй уялга, саашанхи зорилгонууд дээрэ тогтожо, hуралсал, хүдэлмэридэнь амжалта хүсэбэ.

ВЛКСМ-эй обкомой секретарь В. Ц. Булдаев залуушуулай үмэнэ үгэ хэлээ. Удаань үгэ хэлэгшэд Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойе ямар амжалтаар угтаха гэжэ байhан тухайгаа мэдээсэhэн байна . Жэшээлхэдэ, Зүүн Сибириин технологическа институдай 3-дахи курсын студент М. Атанов (факультедэй комсомолой комитедэй секретарь) ямар аргаар хүдэлдэг, хайшан гэжэ амжалта туйладаг, мүн сүлөө сагаа ямараар үнгэргэдэг тухайгаа хөөрэбэ. Нэгэнтэ бэшэ ВЛКСМ-эй обкомой болон горкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаhан, мүн ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Эрхим hуралсалай түлөө» гэhэн значогоор шагнагдаhан юм. Кооперативна техникумэй студентка Наталья Бадашанова коллектив соогоо ямар хүдэлмэри ябуулжа байhан тухайгаа хөөрөө.

Иигэжэ хүн бүхэнэй hонирхолтойгоор хөөрэхэдэ, залуушуулай hуралсал, hуралсалhаа гадуур хүдэлмэриин бүхы талань харуулагдаба.

Удаань Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай парткомой секретарь Б. П. Крянев, тус институдай түрүүшын ректор, ажалай ветеран М. П. Хабаев, 1-дэхи педучилищиин директор А. П. Буинов гэгшэд амаршалгын үгэ хэлэжэ, аян замдаа hайн ябаад ерэхыснь юрөөhэн байна. 1975 ондо Москва хотодо Илалтын Тугай хажууда дүрээе буулгуулhан бүлэгтэ оролсоhон комсомол басаган Н. Иванова мүн лэ аяншалга тухайгаа хөөрөө. Аха нүхэдэйнгөө амаршалгын харюуда багшанарай институдай студент А. Хантаев, технологическа институдай студент В. Ревенская гэгшэд үгэ хэлэhэн байна. Тиихэдээ саашадаашье этигэл найдабариетнай харюулхые оролдохобди гэжэ найдуулаа.

Тус аяншалга дүрбэн хоногой туршада үргэлжэлхэ. Тусхай хараалагдаhан программын еhоор залуушуул Москвагаар экскурсида ябаха, В. И. Ленинэй түбэй Музейдэ баяр ёhололой оршон байдалда партийна болон комсомолой ветерануудтай уулзаха юм. Гадна арадай ажахын туйлалтануудай выставкын павильонуудта ороход, В. И. Ленинэй Мавзолейдэ веногуудые табиха. Тиин Кремльдэ дүрээе буулгуулhан үнэмшэлгэ, дүрэ зурагтайнь тэдэндэ барюулагдаха байна.

Г. ДАШЕЕВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кремльдэ дүрээе буулгуулхаа ошоhон бүлэг студентнэр.

М. СУТУРИНАЙ фото.

Ф. Э. ДЗЕРЖИНСКИИН КАБИНЕТ-МУЗЕЙ

В. И. Ленинэй нүхэр, үнэн сэхэ революционер Феликс Эдмундович Дзержинскиин нэрэ Совет гүрэнэй түүхын хуудаhануудта мүнхэрэн үлэнхэй. Революцида харша хүсэнүүдhээ Совет оронниие хамгаалhан эмхи — ВЧК тэрэнэй хүтэлбэри доро байгуулагдаhан юм.

1974 ондо Ленинградта урдань Петроградска ВЧК-гай байра байhан гэр соо Ф. Э. Дзержинскиин дурасхаалда кабинет-музей нээгдэhэн. Агууехэ Октябриин социалис революциин музейн хүдэлмэрилэгшэд Петроградта Дзержинскиин ажал ябуулгада хабаатай материал болон документнүүдые суглуулха талаар ехэ хүдэл мэри хэжэ байнхай. Мүнөө эндэ 100 гаран экспонат суглуулагданхай. Тэдэнэй дунда Ф. Э. Дзержинскиин фото-зурагууд, өөрынь хэрэглэжэ байhан юумэнүүд, мүн петроградска ВЧК-гай ажал ябуулга тухай материалнууд бии.

1975 ондо Дзержинскитэнэй бүлэ шухаг хэдэн документнүүдые кабинет-музейдэ бэлэглэhэн юм. 1911 ондо түрүүшынгээ хүбүүн — Янай түрэхэдэ, хани нүхэр — Софья Сигизмундовнада бэлэглэhэн өөрынь фото-зураг тэдэнэйнь дунда бии. Мүн тиихэдэ Софья Сигизмундовна нүхэрэйнгөө часы, тулгуур кабинет-музейн хүдэлмэрилэгшэдтэ үгэhэн байна.

«Ф. Э. Дзержинский» гэжэ нэрэтэй паровозой дурасхаалта дэбтэр, паровозой зурагтай хамта музейдэ хадагалагдажа байна. Түмэр замшад ори ганса энэ дэбтэр Дзержинскиин бүлэдэ бэлэг болгон бариhан юм. Түрүүшын чекистнүүдэй нэгэн — Петр Карусиин нүхэр үбгэндэнь Дзержинскиин барюулhан ба Дзержинскиин гараа табиhан хүндэтэ чекистын грамота кабинет-музейдэ бэлэглэhэн байна. Феликс Эдмундовичай шофер байhан С. Тихомиров Дзержинскиин шухаг хэдэн фото-зураг асаржа үгэhэн.

Кабинет-музейдэ ерэжэ харагшад революционерэй түрэhөөр 70 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Варшавада хэблэгдэhэн польско плакадуудаар ехэтэ hонирхоно.

Энэ жэлэй сентябриин 11-дэ Ф. Э. Дзержинскиин түрэhөөр 100 жэл гүйсэхэнь. Агууехэ Октябриин социалис революциин музейн хүдэлмэрилэгшэд «революциин рыцариин» ажал ябуулга тухай фото-зурагуудай ехэ выставкэ бэлдэжэ байнхай. Энэ выставкэ Ленинградай музей, предприяти болон эмхи зургаануудта табигдажа харуулагдаха.

С. ШАРОВ.

(АПН).

ЭРХИМ ЖОЛООШОД

Яруунын райпотребсоюзай автобазын жолоошод Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтагайгаар угтахын түлөө эрмэлзэнэ. Эдэнэрэй дундаhаа автобазын үнинэй жолоошод Василий, Георгий Степановтан, В. Борисов, Ш. Хандаев, мүн Тэлэмбын совхоз-рабкоопой жолоошон В. Сотников гэгшэд үндэр бүтээсэтэ ажалаараа суурхана.

Социалис мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлhэн жолоошодто hаяхан райпотребсоюзай правлени, партийна, болон профсоюзай организацинуудай Хүндэлэлэй грамота барюулагдаба.

Аймагай нютаг бүхэндэ эдеэ хоол, эд бараа зөөжэ ябадаг үнинэй жолоошод ашаа шэрэхэ жэлэйнгээ даабари болзорhоонь арбан хоногоор урид дүүргэхэбди гэжэ мэдүүлнэ. Мүнөө эдэнэр үбhэ хуряалга дээрэ хүдэлжэ байгшадта хэрэгтэй эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые таhалгаряагүй зөөжэ эхилэнхэй.

В. БАЙБОРОДИН

ШЕФҮҮД ТУҺАЛНА

Захааминай мяханай комбинадай болон тоhоной заводой коллективүүд Дүгэлүүрэй совхозые шефтээ абаhан юм. Нэгэ аргынь олоод лэ тэдэнэр тус ажахыда ошожо, али болохоор туhалжа байдаг. Илангаяа мүнөө — ниитын адууhа малда тэжээл бэлэдхэлгын үедэ шефүүд совхоздо ехэ туhа хүргэнэ.

Мэнэ hаяхана шефүүдэй 25 хүдэлмэрилэгшэд үбhэшэдэй звенонуудта ошожо нилээд ехэ хүдэлмэри хэжэ үгөө. Тэдэнэр гурбан гектар сабшалан гараар сабшаа, хэдэн центнер үбhэ сомолсоо, куузикугай поли дээрэхи буртаг ногоо зулгаажа обоолоо, мянган метр хашаа барилсаа.

Совхоздо туhалхаяа ерэhэн хүн бүхэн hайнаар хүдэлөө гэхэ хэрэгтэй. Тэдэнэй дундаhаа А. Баиров, Р. Раднаева, А. Лапутин, Ю. Зарбаев, К. Назимова гэгшэд шалгарhан байна.

С. ШАГДУРОВА.

СПОРТ

ХОТОНУУДАЙ КОМАНДАНУУДАЙ МҮРЫСӨӨН

Һургуулиhаа гадуурхи үедэнь үхибүүдые зүб мүрөөр хүмүүжүүлхын, эдэнэй сүлөө сагые hайнаар, удхатайгаар эмхидхэхын тула түрэлхид, олониитэ, гэр байрын управленинүүд, эндэхи предприятинуудай, эмхи зургаануудай, комсомолой организацинууд ехэ туhа хүргэдэг, нүлөөлдэг.

Һүүлэй үедэ энэ талаар элдэб хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэдэг болонхой. Жэшээнь, зунай амаралтын үедэ гэртээ байhан үхибүүдтэ зорюулагдажа hургуулинуудай дэргэдэ хүүгэдэй талмайнууд тогтоогдодог. Эдэнэй дунда хотын түрүү hуури эзэлхын түлөө спортын элдэб зүйлнүүдээр үнгэргэгдэдэг мүрысөөнүүд заншалта болонхой. Хотоной болон үйлсын командануудай дунда Улаан-Үдэ хотын түрүү hуури эзэлхын түлөө гүгэсхэлэй мүрысөөн Дээдэ-Саянтада hаяхан болобо. Республикымнай ниислэлэй гурбан районой 300 шахуу үхибүүд энээндэ хабаадаhан байгаа. Эдэнэр волейболоор, баскетболоор, футболоор, столой теннисээр мүрысэбэ. Үхибүүд наhанай хоёр бүлэгөөр (1962—1963 болон 1964—1965 онуудта түрэhэн) мүрысэhэн байна.

Октябрьска районой хүбүүд, басагад, илангаяа hайнаар наадажа, Улаан-Үдэ хотын чемпионууд болобо. Баскетболоор мүрысөөндэ аха наhанай хүбүүд сооhоо Железнодорожно районой гэр байрын 62-дохи управлениин «Огонек» гэжэ хүүгэдэй клубайхид илаа. Бага наhатайшуулай дундаhаа Октябрьска районой
листнууд шалгарба
дай дундаhаа Уд
бэеын районой
нүүд hайнаар наад
Футболоор, мүры
ной анхарал татаб
шэлэй заводой «Зэ
гэжэ хүүгэдэй клу
болистнууд, мяха-
комбинадай hуурин
гэдэй секторэй кома
жа гараа. Витя
Валера Шеломенце
Житухин, Серёжа Б
болон бусад hайнаар
жа, магтаалда хүртэ
Теннисистнүүд со
ветскэ районой 1-
дэхи hургуулинууда
шад илажа, Улаан-Ү
тын чемпионууд
Саша Цыбиков, Рим
сараева, Андрюша С
Марина Раднаева
Хүндэлэлэй грамота
шагнагдаа.
— Эдэ мүрысөөнү
шуулай сүлөө сагы
наар эмхидхэхэ
үхибүүдые спортын
зүйлнүүдтэ дуратайга
мүүжүүлдэг байна, —
Улаан-Үдэ хотын ф
тура ба спортын ко
түрүүлэгшын орлогшо
Токарева хөөрэнэ.

ТЭМСЭЛ УЛАМ ЭРШЭДЭНЭ

Клубай командануудай дунда футболоор республикын түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үргэлжэлhөөр. Нэгэдэхи дүхэригэй hүүлшын наадануд болоо. Транспортын «Локомотив» Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй спортын клубтай уулзахадаа, 4:3 тоотойгоор шүүгээ. Эндэ Юрий Изюмцев гурбан бүмбэгэ үдьхэлжэ оруулба. Дүрбэдэхи бүмбэгыень Г. Васильев сохиhон байгаа.

Энэ дүхэригэй hүүлшын наадан августын 20-до үнгэргэгдэхэ. ЛВРЗ-гэй футболистнууд Закаменскын «Металлургтай» наадаха юм.

Хоёрдохи дүхэригэй түрүүшын нааданда ЛВРЗ-гэй СК Онохойн «Восходые» — 3:0, транспортын «Локомотив» «Стекольщигые» — 3:1, прибор бүтээлгын заводой футболистнууд Гусиноозерскын «Энергиие» 2:0 тоотойгоор шүүгээ. «Те
щик» «Металлургтай
тоотойгоор тэнсэбэ.
Сэлэнгын бэлэдхэ
лэг авиационно заводо
байкалецтай» уул
эдэбхитэй hайнаар
1:0 тоотойгоор шүүгэ
надий Абалаков энэ
сохижо оруулhан ба

Б-М. ЖИГЖИ

ВИКТОР НАМЖИЛОВ—РСФСР-эй ЧЕМПИОН

Боксоор РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Свердловско областиин Серов хотодо боложо дүүрэбэ.

Россин Федерациин олон область, хизаар болон автономито республиканудай арhан бээлэйн шадабаритадтай хамта манай республикын 8 боксер энэ ехэ мүрысөөндэ хабаадаhан байна.

Буряадай багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй 3-дахи курсын студент, спортын мастерта кандидат Виктор Намжилов бүхы уулзалгануудтаа илалта туйлажа, РСФСР-эй чемпион болобо. Энэ хадаа hаял 20 хүрэжэ ябаhан хүбүүнэймнай томо томо амжалта мүн. В. Намжилов нёдондо жэл залуушуулай дунда Россин Федераци дотор түрүү эзэлhэн юм.
СССР-эй спортын
нууд Александр Ме
Михаил Долматов—
харин мастерта к
Валентин Авдюшев
медаляар шагнагдаба.
Виктор Намжилов
тин Авдюшев хоёр
лэй наадан да эхэ
туйлаhанайнгаа түлөө
эй спортын мастерай
тив дүүргэбэ.

Манай

ПРАВДА БУРЯ

• **Нэгэдэхи** хуу
Советскэ Союзда
И. Броз Титын ерэ
hан тухай ТАСС-ай
риал.
Хоёрдохи хуу
«СССР-эй Конст
проектые зүбшэн х
ди» — суглуулбари.
шахалган гээшэ гү
галтын бригадын
«Партиин гол ша
Б. Дондуковой стат
ниинь. Үргэлжэлэлы
бадахи хуудаhанда.
Гурбадахи хуу
Советскэ Союзда
И. Броз Титын ерэ
hан тухай ТАСС-ай
риал. Түгэсхэл. Бү
дэлхэйн hонин.
Дүрбэдэхи хуу
Нютаг нютагай hо

СЭНХИР ЭК

НЭГЭДЭХИ ПРОГР
«Орбита-2» 7.55
жуулгын программа.
17.30—21.00—Шэнэ
8.10—Үглөөнэй гим
8.30—«Волгоград».
зионно баримтата
«Города и люди»
циклhээ. 9.05—«Иван
рович» — уран h
фильм үхибүүдтэ ха
даха. 10.25—«Манай
намтар: 1963 он».
Забhарлалга. 14.00
дэлгэрүүлгын филь
программа. 14.50—
рондын конкурснууд
реат С. Слепокуров
(баян). 15.20 —
байгаалитай танил
15.45—«Шатарай
ли». 16.15—«Горни
харюусагты!». 17.00
шүлэг» Г. Цадаса.
«Хүхюу нотонууд»
—ССР Союзай
академическэ симфо
оркестрэй концерт.
«Конституциин проек
хөөрэлдөөн». «Гү
хүн». 4-дэхи дам
19.10—«Смерть ф
ста» — уран hайханай
20.30—«Время».
Улаан-Үдэ. 21.10—
эй Конституциин пр
зүбшэн хэлсэнэбди».
«Орбита-2». 21.25
версиада-77» нээлг
яр ёhолол». 22.30
жуулгын программа.
ХОЁРДОХИ ПРОГР
Улаан-Үдэ. 18.30
вежонок Римимици
бүүдэй куклын филь
— «Девичьи пере
Фильм-концерт. 19.20
дыма без огня» —
повесть. 20.30—«Ур
рааша Ромадин» ки
«Орбита-2». 21.00
мила Караклаич д

Редакторай орло
П. Н. НИМАЕ

Манай адрес, телеф
**Индекс: 670000, г.
Удэ, ул. Ленина, 35
фоны: редактора—
приемная—2-54-93.**

Хилын саанаhаа

телефон телеграф радио

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН 60 ЖЭЛЭЙ ОЙЕ УГТУУЛАН

ХАНОЙ. Советскэ Союз тухай хөөрэhэн уран hайханай болон баримтата 120 фильм алдарта ойн hайндэр — Октябриин 60 жэлэй ой болотор Вьетнамай кинотеатрнуудта харуулагдаха юм.

Агууехэ Октябриин социалис революциин үедэ В. И. Ленинэй ажал ябуулга тухай хөөрэhэн кинолентэнүүдые, Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агууехэ дайн ба Советүүдэй орон дотор амгалан байдалай тогтоогдожо байhан тухай кадрнууд вьетнам арадта харуулагдаха байна. Ноябриин 1-hээ «Совет фильмүүдэй недели» ороной урда болон хойто хубиин бүхы хото городуудта нээгдэхэ.

БУДАПЕШТ. Венгриин «Ибус» гэжэ аяншалгын бюрогой путёвконуудаар 20 мянга шахуу венгр эрхэтэд энэ жэлдэ Советскэ Союзда айлшаар ошоhон байха юм. Жэлэй дүүрэтэр үшөө 18 мянган аяншалагшад СССР-тэ ошожо ерэхэ байна. Эдэнэй олонхид Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойдо зорюулагдаhан hайндэрэй баяр ёhололнуудта хабаадаха юм. Гайхамшагта ойе hайндэрлэлгын урда тээхэнэ хани барисаанай 6 поезд Венгриhээ Советскэ Союзда ерэхэ, харин венгр аяншалагшадай хани барисаанай теплоход Одессэ болон Новороссийск хотонуудта хүрэхэ байна.

ГАВАНА. Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ Кубын революциие хамгаалха комитедүүдэй эмхидхэhэн воскресниктэ Гаванын хэдэн арбаад мянган хүн зон хабаадаа. Эртэ үглөөнhөө хойшо хүдэлмэришэд, алба хаагшад, студентнэр болон эдэнэй бүлэнэр ниислэл хотын үйлсэ гудамжануудта гараhан байна. Байрын гэрнүүдэй кварталнуудые болбосон түхэлгэй болгохо, ногооруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Городой олон үйлсэ гудамжануудта сагдуул модод таригдаhан, шэнэ сэсэрлигүүд бии болгогдоhон байна.

КАНБЕРРЭ. Агууехэ Октябриин социалис революциин 60 жэлэй ойдо зорюулагдаhан фотовыставкэ эндэ нээгдэбэ. СССР-эй түүхэ болон коммунизм байгуулгада совет арадай туйлаhан амжалтанууд тухай фото-зурагууд хөөрэнэ.

«Австрали — СССР» гэдэг бүлгэмэй ниислэл хотын отделениин президент, федеральна парламентын депутат Кен Фрай выставкэ нээлгэ дээрэ үгэ хэлэхэдээ, дэлхэйн түүхын бүхы хүгжэлтэдэ Агууехэ Октябрь элитэ ехэ удха шанартай байна гэжэ тэмдэглээ. Уласхоорондын шахардуу байдал hуларуулхын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө тэмсэлдэ Советскэ Союз эдэбхитэй үүргэ дүүргэнэ гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

ЛУСАКА. «СССР: орон болон хүнүүд» гэhэн уран зурагай фотовыставкэ Замбиин ниислэл хотодо харуулагдажа байна. Тэрэ Агууехэ Октябриин социалис революциин 60 жэлэй ойдо зорюулагданхай. Экономикын, эрдэм наукын ба соёл культурын асуудалнуудаар, замбуулинай дайда шэнжэлхэ талаар совет арадай туйлаhан амжалтанууд тухай, эб найрамдалай ба уласхоорондын аюулгүй байдалай түлөө Советскэ Союзай тэмсэл тухай эндэ табигдаhан зурагууд хөөрэнэ. Выставкын тусхай таhаг совет-замбиин харилсаа холбоондо зорюулагдана.

(ТАСС).

БУДАПЕШТ

БЭЕЭ ДААҺАН, НЭГЭДЭМЭЛ КИПРЭЙ ТҮЛӨӨ

ТАСС

Дэлхэйн энэ райондо Кипрэй эб найрамдалай ба харилсаа холбооной түб болохыень хүсэнэбди гэжэ Кипрэй Ажалша арадай түрүү үзэлтэй партиин (АКЭЛ) Генеральна секретарь Э. Папаиоанну мэдүүлээ.

Арал дээрэhээ гадаадын бүхы сэрэгүүдые гаргахын түлөө, тэрэниие бэеэ дааhан байдалтай болгохын түлөө, мүн орон нютагhаа гаража ошоhон хүнүүдтэ гэртээ бусаха арга олгохын түлөө АКЭЛ тэмсэнэ гэжэ тэрэ Венгриин «Непсабадшаг» газетэдэ интервью үгэхэдөө тэмдэглэбэ.

Аралай хоёр бүлэгэй — грек ба түүрэг — хоорондохи арсалдаа хёмороое зайсуулха шухала гэжэ АКЭЛ-эй Генеральна секретарь хэлээ. Кипрые США-гай болон НАТО-гай сэрэгэй бааза болгохын тула империализм эдэ хоёр бүлэгэй хоорондо арсалдаа хёмороо үүдхэнэ.

Президент Макариосай наhа бараhые өөhэдынгөө аша туhада hамбаашалха гэжэ хархис болон империалис хүсэнүүд hэдэжэ байна гээд тэрэ тэмдэглээ. Энэ хүшэр хүндэ үдэрнүүдтэ национальна нэгэдэлээ бэхижүүлхэ гээшэ киприодуудай гол шухала зорилго болоно гээд Э. Папаиоанну хэлэбэ. О. Киприануе республикын президентын тушаалда hунгаха гэhэн АКЭЛ партиин дэбжүүлhэн кандидатурые дэмжэжэ байhан тухайдаа тэрэ баталаа.

Кипрэй асуудалые гуримшуулха харгы замууд тухай хэлэхэдээ, болохоёо байгаа сесси дээрэ ООН-ой Генеральна Ассамблей Кипрэй асуудалаар ООН-ой тогтоолнуудые бэелүүлхэ бодото хэмжээнүүдые абаха ёhотой гэжэ АКЭЛ-эй Генеральна секретарь тэмдэглэбэ.

◆

ФРГ. Марбургын коммунистнууд «Улаан майхан» гэhэн заншалта хэмжээ ябуулгануудые долоодохи жэлээ үнгэргэнэ. Энэ хүдэлөөндэ хабаадагшад эб найрамдал сахиха буу зэбсэг зэсэлэн хорихо асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулха.

Лан гэжэ голой эрьедэ майханаар татагдаhан городто Баруун Германиин коммунистнуудай тэмсэл, оронoй ажалшадай эрхэ тухай асуудалнууд үргэнөөр зүбшэн хэлсэглэбэ. Эндэ ерэгшэд ГКП-гэй ажал ябуулгатай, Марбург хотын депутадуудай хүдэлмэритэй танилсахаhаа гадна, марксистка зохёолнуудые худалдан абаха аргатай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хүдэлөөндэ хабаадагшад. КПСС-эй түүхые харуулhан номууд.

ТАСС-эй фотохронико.

s Lohnt sich, Kommunist
im Parlament zu haben

ВЕНЭ

ҮНЭН ЗҮБ ЭРИЛТЭНҮҮД

ТАСС

Ажалшадай аша туhада налог татабариин гурим үндэhөөрнь хубилгахые арсаhан правительствын политикые Австриин коммунистнууд эрид буруушаана.

Реформо хэхые буруушаахадаа, правительство энэ талаар арга боломжонууд үгы гэжэ урдынхяараа ойлгуулхые оролдоно гээд «Фолькcштимме» газетэ тэмдэглэнэ. Тиихэ үедэ правительство ороной ажалша арадта налог татабари бүри ехээр ашана. Нүгөө талаhаа, засаг захиргаан томо ехэ фабрика, заводуудай эзэд налог татабари ашагшадта али бүхы дэмжэлгэ үзүүлжэ, эдэнэй ябуулгануудые hайшаана.

Австриин Компартиин hанамжаар, фабрика, заводуудай эзэдтэ али бүхы хүнгэлэлтэнүүдые үзүүлэнгүй, налог татабариин үри шэриие усадхан үгы хэхэ шухала байна.

Коммунистнуудай эрилтые ороной хүн зон үргэнөөр дэмжэнэ.

ЖЕНЕВЭ

ООН-ой ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

ТАСС

Хүнэй эрхэнүүд тушаа ООН-ой комиссиин 30-дахи сесси Женевэдэхи Нацинуудай ордон соо нээгдэбэ. Национальна үсөөнхиие харшалха ябадал болюулха ба сахин хамгаалха тухай асуудал эндэ зүбшэн хэлсэгдэнэ. Расизм, үндэhэ яhанай илгаа гаргалга, апартеид болон бусад хэдэн асуудалнуудые шиидхэхэ талаар ООН-ой тогтоолнуудые бүрин хүсэдөөр бэелүүлгые хангаха тодорхой хэмжээнүүдые сесси зүбшэн хэлсэжэ байна.

Сессидэ хабаадагшадай үзэмжэдэ тусхай элидхэл табигдаа. Урда Африкын расистнуудтай империализм болон сионизмын хүсэнүүдэй ямар харилсаа холбоотой байhаниинь энэ элидхэл соо элишэлэгдэнэ. Урда Африкадахи расис засаг захиргаануудые бэхижүүлхэ талаар США-гай, Англиин, Франциин, ФРГ-гэй, Израилиин бэелүүлдэг политикые элишэлhэн бодото ехэ материал эндэ суглуулагдаhан байгаа.

ООН-ой шиидхэбэринүүдые тоонгүй, баруунай зарим гүрэнүүдэй ба Израилиин зүгhөө ЮАР-та сэрэгэй туhаламжа үзүүлэгдэнэ. Энэ хадаа апартеидэй политика бэелүүлжэ үргэлжэлүүлхэдэнь, Африкадахи хүршэ гүрэнүүдтэ эсэргүү ээрхэг түримхэй ябуулгануудые хэхэдэнь, Урда Африкын засаг захиргааниие hайшаан дэмжэhэн хэрэг болоно.

СИНГАПУР

«Дүрбэнэй бандатай» холбоотой байhанайнгаа түлөө саазалагдаа

ТАСС

«Дүрбэнэй бүлэгтэй» холбоо барисаатай байгаа гэжэ гэмнэгдэн, Хитадай уездын Аньян хотодо (Хэнань провинци) 12 хүн саазалагдаа. Хитад орон соогуур ябаhанаа hаяхан бусажа ерэhэн хүнүүд энээниие хараhанаа хэлэhэн байна. Буудажа саазалхаяа абаашажа ябаhан ашаанай машинануудай үйлсэнүүдээр гарахадань, эдэнэр Аньянда — провинциин шулуу нүүрhэнэй промышленностиин түбтэ байhан байгаа. «Контрреволюционер» гэжэ томоор бэшээтэй хабтаhан туд бүхэнэйнь үбсүүндэ үлгэгдэнхэй.

Аньянска уездын ревкомой түрүүлэгшэ байhан Сунь болон тэрэнэй орлогшо Ли гэгшэд саазалуулагшадай тоодо ороно гэжэ «Фар истерн экономик ревью» журнал тэмдэглэнэ.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-4614